KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

KIYI

DEĞİRMEN

Aylık Fikir, Sanat ve Edebiyat Mecmuası

Değirmen, Subutay Karsan, Cavit Tütengil
İbrahim Topsakal, Halit Tanyeli, Orhan Peker
Metin Eloğlu, Hüseyin Demirkan Resan Toyz
Walt Whitman, Cemil Toygar, O. Kâzım

Sayı 9 Aralık 949

1949'DA BİR DERGİ

BU SAYIDA: Ahmet Özer• Feyza Hepçilingirler • Ali Mustafa • Eren Yıldız • Gündoğdu Sanımer • Tülay Ferah • M.Özer Cıravoğlu • Ömer Nida • M.Reşat Sümerkan • A.Hicri İzgören • Pınar Giriftinoğlu • Asım Özer • Mehmet Aydın • Fethi Savaşçı • İlhan Baran • Erdinç Ozan • Ömer Güner • Yusuf Katipoğlu • Orhan İlyas • Coşkun Kulaksı zoğlu • Ersegün Berkün

YIL:1 • SAYI:4 • TEMMUZ 1986 • 200.- TL.

KIYI'dan

● *KIYI, dört sayıdır okurlarıyla başbaşa.*
Trabzon'un sanat/kültür yaşamında geleneksel bir ad olmuştur KIYI. İlk kez, 1961 Ekim'inden başlayarak, 11 sayı süren bir yaşamı olmuş KIYI'nın. 25 yıl öncesinde, büyük boy dört sayfayla; şiirler, öyküler, denemeler, güzellikler sunulmuş okura.
İkinci kez, KIYI'yı zamanın Fatih Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği Yayımlamış. 1969-1970 yıllarında çıkan derginin 19 sayılık bir ömrü olmuş.
Üçüncü kez, Nisan 1981-Haziran/Temmuz 1983 arasında 21 sayıyla, aynı güzelliğin süreği olmuş KIYI.
KIYI, üç dönemde 51 sayılık bir birikime sahip. Bu birikimin ışığında, Nisan 1986'da, dördüncü kez aynı sevinci, aynı coşkuyu duyanlarca günyüzüne çıkarıldı yeniden. Ve dört sayıdır, bu yeniden çıkışın heyecanı içinde.

● *KIYI bir bölge dergisi konumunda değil. Ancak, her yörenin kendine özgü taşıdığı motifleri az da olsa taşımak eğiliminde. Her yörenin kendine özgü sanatsal titreşimini yansıtmak amacıyla çıkan yayınlar vardır. Şiiriyle, manisiyle, türküsüyle, ağıtıyla, fotoğraflarıyla, genel anlamda doğasıyla yer tutacağı bir mekânın varlığını kâğıt üzerinde görmenin, yaşamanın mutluluğunu solumak isteyenler vardır. Bu çabalar, ancak ve ancak böylesine bir yayımorganında yansıtılabilir. KIYI, az da olsa bu konumunu sürdürmek kararında. Kendi yöresinin yeterince tanıtılamamış şairini, ressamını, yazarını, eğitimcisini, kültür adamını bir başka yerde anlatmak olanağı olsaydı, dergiye gereksinim olmazdı. Bu nedenle her yörenin "değer"ine kucak açılan yer, birinci derecede o yörenin sanat ve kültürüne omuz verenlerce, onu yüreğinde duyanlarca yürütülebilen yayımorganı olabilmektedir. KIYI'nın amaçları arasında böyle bir çabanın olması onun doğası gereğidir. Bununla birlikte ilk sayımızın "sunu" bölümünde belirtildiği gibi "sayfalarımız, sanatın güzelliğinin bilincine varan, onun sorumluluğunu üstlenen herkese açıktır."*

● *KIYI'nın bu yeniden çıkışını mektuplarla kutlayan, yapıcı eleştirilerini belirten, yazılarıyla destekleyen tüm dostlarımıza, okurlarımıza, sanatçılarımıza en içten sevgi ve saygılarımızı sunuyoruz. KIYI'nın bu çıkışını yazdıkları yayımorganlarında konu edinen, iki sanatçımızın çabasından ayrıca onur duyduk. KOCAELİ gazetesi köşe yazarı, şair Ruşen Hakkı, 16 Mayıs 1986 tarihli "Günce"sinde, ölüm tarihi ilk kez KIYI'da doğru olarak verilen, şair İlhan Demiraslan'ın bir dizesini yazısının başlığına alarak, KIYI'nın çıkışını sevgiyle dile getirirken, bir başka şairimiz Cemal Süreya da SAÇAK dergisinin Haziran 1986 tarihli sayısında yer alan yazısını, "KIYI'yı yeniden görmek sevindirici" sözleriyle bitiriyor.*

● *DEĞİRMEN...*
DEĞİRMEN, 1949 yılında Trabzon'da çıkan bir sanat dergisi. Yönetmenliğini Lise Edebiyat Öğretmeni Halit Tanyeli üstlenmiş. Kaç sayı çıkmış, neler yayımlamış, niçin yayımına son vermiş sorularına yanıt veremiyoruz bugün. Kimlerin arşivinde bu dergi saklı, o da bizim için bir başka bilinmeyen. Arkadaşımız Ahmet Özer'in bu sayımızda ele aldığı konu doğrultusunda umarız okurlarımızdan bizi aydınlatan haberler gelmiş olur. Yayınladığı dönemde hayli yankılar uyandıran, sanat dünyasının önemli adlarına sayfalarında yer veren DEĞİRMEN Dergisi konusunda, dergimiz adresine bilgi verebilecek herkese şimdiden teşekkürlerimizi sunarız.

● *KIYI'ya yurdun dört bir yanından sürekli olarak ürünler gönderiliyor. Ürün gönderen arkadaşlara, zaman içinde mutlaka yanıt verilecektir. Derginin tüm sorunlarıyla yoğrulurken, yazışmalar da doğal olarak gecikiyor.*

● *KIYI'nın yayımını sürdürebilmesinin tek koşulu ona abone olmak. Abonelerinin desteğinden başka hiçbir maddi gücü olmayan KIYI'nın soluklu olabilmesi, uzun yıllar çıkabilmesi, ona destek olmakla olası. bu nedenle KIYI'ya abone olmak, onun yaşamasına yürekten katılmak anlamı taşıyor.*

● *KIYI yazarlarından öykücü Feyza Hepçilingirler, "Eski bir Balerin" adlı kitabıyla, 1986 "Sait Faik Hikâye Armağanı"nı kazandı. Yazarımızın bu başarısını kutlarken, bu sayımızda bir öyküsüne yer veriyoruz.*

● *Trabzon Basınında önemli bir kimliğin sahibi, HAKİMİYET Gazetesinin kurucusu, İLK ADIM adlı şiir kitabının şairi, Ömer Turan Eyüboğlu, 15 Haziran 1960'ta aramızdan ayrılmıştı. Önceki KIYI'larda kendisinden uzunca sözettiğimiz değerli sanatçımızı saygıyla anıyoruz.*

● *Şair Edip Cansever, Turgut Uyar ve Cemal Süreya ile birlikte adı anılan önemli bir şairimizdi. Bir yıl arayla bu ÜÇLÜ'nün ilk ikisinden yoksunuz bugün. Şiirini sevenlerin hiç eksilmemesini diliyoruz.*

kıyı

Sahibi: Kuzey Gazetecilik Matbaacılık ve Ambalaj San.A.Ş. Adına

M.Naci ÖZKAN

Yazı İşleri Müdürü *Osman D.PİYALE*

Sanat Danışmanı *Gündoğdu SANIMER*

Abone Koşulları *1 Yıllık 2.400.-TL.*

Yazışma Adresi *P.K.183-TRABZON*

Fiyatı:200.-TL (KDV Dahil) *AYLIK DERGİ*

Kapak Kolaj *Tayfun PİRSELİMOĞLU*

Banka No: Ziraat Bankası, Trabzon Şubesi 65755 hesap numarası

Dizgi Baskı: *Kuzey Gazetecilik Mat.ve Ambalaj San.A.Ş. Gazipaşa Cad.No.23 Tel:19191 61200 TRABZON*

Ahmet ÖZER

DEĞİRMEN

Şair Subutay Hikmet'in son yapıtı "Zaman Boyutu"nun 8. sayfasında "Benim Dergilerim" şiirindeki "yirmibeş yıl önce yazılmış/kapaktaki tarihten belli/ demek yirmibeş yaşımda/ saçları siyah yüzü gergin biri/ gelip duruyor karşımda/ dizeleri, yıllar boyu arayıp durduğum bir derginin, bir kez daha peşinden koşmama ortam hazırlamıştı. Ve bu şiirde, büyük bir olasılıkla, yazarları arasında yer aldığı DEĞİRMEN'i dile getiriyordu Subutay Hikmet. Oysa o dergide yazı yazanlar bile, bugün derginin çıkış coşkusunun çok uzağındaydılar. Her şey tarihin tozlu sayfaları arasında yitip gitmişti.

DEĞİRMEN'e özgü bilgilerin ilkini, yıllar sonra tıpkı basımı yapılan, ORHAN VELİ'nin sahibi olduğu ve yazılışlerini yönettiği YAPRAK dergisinin 1 Nisan 1949 tarihli 7. sayısında görmüştüm. YAPRAK'ta, DEĞİRMEN'in ikinci sayısı ele alınıyor; Ankara'dan, dönemin ünlü yazarlarından "Değirmen'e selam" yollanıyordu. Bu yazıda, Subutay Hikmet in, o günlerdeki imzasıyla, "S.Karsan"ın "Nümune Hastanesi" şiirinden alıntı yapılarak dergi tanıtılıyordu.

İkinci bir yazı, 1940'lı yıllarda Trabzon Halkevi'nin yayın organı olan, aylık İNAN Dergisinde yer almıştı. İNAN'ın Mart 1949 tarihinde çıkan, 52. sayısında da şu bilgiler veriliyordu: "İstanbul'da 1942 Ekim ayında yayınlanan birinci sayısıyla, neşriyat hayatımıza katılan ve 1943 Mayısına kadar 8 sayı çıkan DEĞİRMEN dergisi geçtiğimiz şubat ayı başında, yayınına tekrar şehrimizde başladı. DEĞİRMEN'in bu ilk sayısında Halit Tanyeli, Orhan Ş.Ural, Cemal Enisoğlu, İbrahim Topsakal, Adnan Topsakal ve Adnan Raşit Günay'ın yazı ve şiirleri var... Lisemizin değerli edebiyat öğretmeni olan Halit Tanyeli tarafından çıkarılan DEĞİRMEN, büyük kültür merkezlerinden uzak ve yazıcı kaynağından mahrum şehrimiz gibi bir yerde çıkmasına rağmen, içinde topladığı yazı ve şiirleri bütün olarak ele alındığı zaman, günümüzün gerçeklerine ve düşüncelerine uyan ileri ve yapıcı bir sanat ve fikir hüviyeti taşıdığı görülmekte ve kesin olarak söyleyebiliriz ki şimdiye kadar şehrimizde çıkan en değerli sanat ve fikir dergisi bulunmaktadır."

Bu bilgiler ışığında, İstanbul'da 1942 yılının ekim ayında 1. sayısı yayınlanan DEĞİRMEN dergisiyle ilgili bir not, **Şükran KURDAKUL'un hazırladığı "ŞAİRLER ve YAZARLAR SÖZLÜĞÜ" nün 487. sayfasında karşıma çıktı (3.** basım, Nisan 1981, **Gözlem Yayınları) Cavit Orhan Tütengil'in özgeçmişinde, Kurdakul şu bilgileri veriyordu: "... Arkadaşlarıyla** birlikte çıkardığı DEĞİRMEN dergisinde 'Cavit Orhan Öz' imzalı deneme ve hikâyeleriyle (1942-1944, İstanbul), yine bu derginin TRABZON'da SÜRDÜRÜLEN İKİNCİ DİZİSİnde (1949)... inceleme ve araştırma yazılarıyla tanındı..."

Cavit Orhan Tütengil, Halit Tanyeli ve arkadaşlarından biri İstanbul Üniversitesi günlerinin ortaklığı olarak DEĞİRMEN'i çıkarırlar. 8 sayılık bir yaşamı olan dergi Ekim 1942-Mayıs 1943 zaman dilimi içinde okurunu bulur. Tanyeli, üniversite sonrasında Trabzon'a atanır. Aradan bir süre geçtikten sonra dergiyi burada sanatsever dostlarıyla yeniden çıkarma girişiminde bulunur. Böylelikle de derginin Trabzon'daki yayımı gerçekleştirilir.

DEĞİRMEN üzerine bir yazı hazırlamak amacıyla, dergiyi elde etmek için yaptığım tüm araştırmalar sonuçsuz kalırken, bu derginin bir sayısını bile bulamamaktan üzüntü duymuştum. O yıllarda dergide yer alanların bir bölümü yaşamlarını yitirmiş, bir bölümü sanat ve edebiyatın çok uzağında kalmışlardı. Tütengil öldürülmüştü. Subutay Hikmet değişik yaşamaların içindeydi. Halit Tanyeli, emekli bir edebiyat öğretmeni olarak İstanbul'un kimbilir hangi yöresinde binlerce anısıyla içiçe bir yaşamı sürdürüyordu. Bu 'çıkmaz'lar, dergi konusunda bir yazı yazmamı geri itiyordu.

Daha önceleri KIYI'da yazdığım bir yazıda "kaynak bulma konusunda Trabzon'un kültürel yaşamında başlıbaşına bir bilge kimliğine sahip Arslan Pulathaneli" diye kendisinden sözettiğim bir değerli insanın bu alandaki çabası, bir sayı da olsa derginin yüzünü görmemizi sağladı. Pulathaneli, kimbilir nice uğraşlarla bulmuştu Değirmen'i. Biz de şimdilik tek sayısını görebildiğimiz dergi üzerine düğümleyeceğiz sözlerimizi.

İNAN'da, ilk sayısı şubat 1949 tarihinde çıktığı belirtilen DEĞİRMEN'in elimizdeki sayısı, ARALIK 1949 tarihini taşıyor. 9. sayı olarak belirtilen bu sayıya bakınca, DEĞİRMEN'in bu ikinci dizisinde iki sayılık bir gecikmenin olduğunu sanıyoruz. Şimdilik tek sayısını görebildiğimiz DEĞİRMEN'in, zengin bir içeriğinin olması, yıllar sonra da olsa kendinden sözedilmesini haklı kılıyor.

Bu sayıda, "Değirmen" imzalı yazıda, "İnkılâp Heyecanı"ndan sözedilip; çok partili siyasal yaşama geçiş sürecinin yaşandığı yıllarda, ülkenin tüm bireyleri devlete sahip çıkma adına, Cumhuriyetin yurdumuza kazandırdıkları benimsenmeye çağrılır. Sa'di'nin "Biri serviye meyva vermiyorsun dedi; servi, varlıkla alış verişi olmayanların eli boş olur diye cevap verdi" sözlerinin 'giriş kapısı' olduğu derginin bu sayısında, Subutay Karsan, İbrahim Topsakal, Halit Tanyeli, Metin Eloğlu, Hüseyin Demirkan, Oğuz Kâzım Atok şiirleriyle yer alırlar. Cavit Orhan Tütengil'in iki yazısından biri "Konuşma" ara başlığı altında "İKİ KIYI" adıyla yayınlanır. Diğeri "Yağmur Bulutu" başlığında, "TEMENNİ" adını taşır. Bu yazısında yazar; ağustos böceği-karınca masalını, yazar-okur düzleminde ironik bir dille yeniden yorumlar. Rezzan Toygar'ın, Walt Whitman'dan çevirdiği şiirlerle, şair üzerine oluşturduğu değerlendirme yazısının yer aldığı bu sayının tek öyküsü "TOPRAK" adıyla Cemil Toygar'ın kaleminden sunulur okuyucuya. Derginin en önemli yazısı, derginin yönetmeni Halit Tanyeli'nin imzasını taşır. Tanyeli, "Bir konuşma ve romana dair" adlı yazısında, VARLIK dergisinin 1 Aralık 1949 tarihli sayısında, Şükûfe Nihal'le yapılan konuşma üzerine eleştirel görüşlerini belirtir. Romancının yazacağı roman için uzun geziler düzenlemesine gerek olmadığını "cemiyetin bir ferdi olarak, yalnız kendimizi bile anlatarak milli bir roman yazmış olabileceğimizi" ileri süren Tanyeli, yazısını "romancı, denizi dışardan seyredebilen bir balık olmalıdır." yargısıyla sona erdirir. Derginin sürekli yazarlarından biri olduğunu bildiğimiz, şair Subutay Hikmet, "Subutay Karsan" ve "Karsan" imzasıyla, bu sayıda tanıtma yazıları yayınlar. Yazılarında biri, o günlerde ikinci şiir kitabı RÜZGAR'ı çıkaran şair Cahit KÜLEBİ'nin bu yeni kitabı üzerine yoğunlaştırılır. Diğeri de o yıllarda yazın hayatına atılan, Cahit Irgat, Metin Eloğlu, Ercüment Behzat, Nurullah Berk gibi sanatçıların yer aldığı YENİ SANAT'ı tanıtmaya yöneliktir.

DEĞİRMEN'in bu sayısındaki desenler, o yıllarda 23 yaşında-gencecik bir ressam-olan Orhan PEKER'in imzasını taşır.

O yılların sanat ortamında nice özverilerle yayımlanan, adını önemli çevrelerde duyurabilen, taşra ilkelliğinin çok ötesinde, yalın bir biçimde yaşamını sürdüren DEĞİRMEN'in çıkışında, lokomotif görevini bir edebiyat öğretmeninin üstlenmesi, günümüzde bu konumdakilere çok şeyler öğretecektir sanırım.

DEĞİRMEN: Her ayın onbeşinde çıkar, Sanat ve edebiyat mecmuası sahip ve yazı işlerini fiilen idare eden: Halit Tanyeli. Abonesi: Yıllığı 300, Altı aylığı, 150 kuruştur.
Her nevi iş için adres: Posta kutusu, 19 Trabzon. Basıldığ yer: İstikbal Basımevi, Trabzon, Sayı:9 Aralık, 1949 Fiyatı: 25 kuruş ●

DOĞRU YÜRÜ OY GELİN

-Akay GENÇOSMANOĞLU'na-

Feyza HEPÇİLİNGİRLER

Bunu hiç düşünmemişti Semiha: Oğlunun bir kıza aklını kaydırabileceğini, ille o kızla evlenmek isteyebileceğini düşünmüştü; ama bu kızın Yorgancılar'ın kızı olabileceğini hiç düşünmemişti. Yorgancı'yla dünür olmak ha... Aman aman... Sonradan görme, gösteriş meraklısı Yorgancı... Ağabeyinin kızı evlenirken bile top top kumaşları yığıp evin önüne, bakana, görene zenginliğini göstermelere kalkmadı mı? Kıza, -babası yokmuş gibi- babalık yapmalara soyunmadı mı? "Ben yaparsam bir düğünü böyle yaparım işte" demeye getiriyor besbelli. "Bu daha ağabeyimin kızı, bir de benim kızı everirken görün siz beni" Yorgancıyla yarışır mı gösterişte? Övünmek için hiçbir fırsatı kaçırmayan, karısının, gelinlerinin, evlenmemiş kızının bile boynuna sıram sıram köstekleri şimdiden sermiş olan Yorgancıyla aşık atılır mı? Deli oğlan... Emmikızının düğününde mi yangını başladı ki, yoksa daha önceden görüp gözüne kestirmiş miydi Ayşe'yi? Başka kız kalmadı sanki Yeşilbük'te... Yeşilbük'ten olması da şart değil ya, yolda yörede kız mı yok? Semiha'ya nasıl gelin olur Yorgancı'nın Ayşe? Gelin olmanın adabını bilir mi o şımarık kız, bilse de uyar mı? Komşular anlatmıyorlar mıydı geçende, bir oda dolusu misafire, torununun torununu görmüş kocalar gibi, 'cümleten hoşgeldiniz' deyişini. Genç kız dediğin, olana bitene ağız açmaz, başını kaldırmaz önünden.

Ne zaman sevdalandı ki oğlan? Serenderin direğine sarılmış sayıklarken anlamalıydı Semiha. Sarhoşluktan söylenir sanmıştı; oysa düpedüz sevdalıktan aklını kaydırmış, gecenin bir saatinde direklere 'Ayşem' diye sarılmakta.

Az öteden yolup sırtına vurduğu yallığı indirdi yere Semiha, üstüne çıkıp oturdu. Nasıl çelmeli oğlanın aklını? Belki de kapıdan kovar Yorgancı. Kovsa gocunmayacak ya kovmaz da hele bir düşünelim, derse... Kim düşünse iyi: Yorgancı mı, Semiha mı? Enine en, boyuna boy, aslan gibi bir yiğit oldu Nazım. Yorgancı onu beğenmeyip de kızına damat diye, kimi beğenecek? Hem bakarsın kızı da sevdalık olmuştur, her istediğini aldırdığı gibi, ben Nazım'ı istiyorum, deyip, Nazım'ı da aldırmaya kalkar. Yiğit delikanlı Nazım, şerefi, onuru ne olacak? Yorgancı'ya damat olmak demek, burnu yerde gezmek demek. Dayanabilir mi Nazım buna? "Şerefli bir addır" diye yazmıştı babası mektubunda. "Oğlan olursa Nazım, kız olursa Celile" Neden şerefli olduğunu halâ bilmez Semiha ama madem ki babası öyle demiştir, adının şerefine lâyık olmalıdır Nazım, gidip Yorgancı'ya damat girmemelidir.

Kaynanası gibi güçlü bir ana olmadı ki, çekip çevirsin oğlanı vurup diz çöktürsün önünde.

Yufka gibi kat kat yüreği Semiha'nın Bir katına olmazsa, öbür katına yol bulup sızacağını biliyor Nazım, ondan böyle [illegible] çıkıyor sesi. Ah, kaynanası olmanın yerinde, analığın nasıl yapıl- göstermeliydi cümle aleme. Yorgancı'ya da... Elinde tüfekle bahçe duvarının dibinde dinelir gördü kaynanasını. "Kimmiş bakayım Nazım'ımızı elimizden almaya kalkan" deyip, yağız at gibi şahlanmaya hazır gördü. Fırlayıp elinden öpecekti neredeyse ama düş olduğunu bilip duruyordu. Düş olmasa eli tüfekli olmazdı zaten. Hiç böyle elinde tüfekle görmemişti kaynanasını sağlığında. Nasıl olmuşsa, öldükten sonra hep elinde tüfekle görünür olmuştu. Öte dünyada nereden bulmuşsa tüfeği, hep onunla gelmeye başladı. Oysa babaannenin tüfeği Nazım'ın odasında asılıp durur duvarda halâ. Nazım da "Babaannem bu tüfeği bana bıraktı,' deyip kasıntı olur. Sana bıraksa ne olacak kavat, tüfeği, erkekliğine sahip çıkmasını bilen hakeder; kendini Yorgancı'ya satmalara kalkan değil.

Erini vuranlara, onu ersiz bırakanlara karşı aylarca, yıllarca direnmişti kaynanası; korkutmalarına, gözdağlarına kulak asmamıştı ve tüfeğini bırakmamıştı elinden. Alt uçtaki yıkıntı düşmanlarının evleriymiş o zaman. Gece yarıları biryığın erkek toplanır, sınır çitinin altındaki armut ağacının dibinde rakı sofrası kurarlarmış. Şarkılar, türküler, horon çığlıkları, bağırışırlar... Akıllarınca korkutup kaçıracaklar, toprağına el koyacaklar ersiz kadının. Ama yanlış bellemişler. Beş çocuğuyla o damın altına sığınmış herhangi bir kadın sanmışlar kaynanasını. Üç beş dayanmış genç kadın bu şölen çığlıklarına, sonunda "Bunlara bir ders vermek gerek. Yoksa azıtacaklar, yoksa çıkıp sığındığım kovuğa dek gelecekler" deyip, sarılmış tüfeğine, vurmuş dışarı. "Ulan it dölleri, koca yaylada başka yer mi bulamadınız alem yapacak, defolun gidin burdan. Bir daha sizi buralarda görürsem, görür de bacaklarınızı kırmazsam, yuh olsun bana" deyip, sağa sola, gökyüzüne falan ateş ederek öyle bir kaçırmış ki onları, bir daha sokulmak ne, bayır altından bile geçmez olmuşlar.

Öyle bir yiğit kadın olmak gerek şimdi.

Ama Semiha, o kaynananın geliniydi. Onaltısından beri başını kaldırıp gözlerine bile bakmamıştı. Otur derse oturur, kalk derse kalkardı. "Git hayvanları sağ, yumurtaları topla, kuruluk serp hayvanların altına, harmana git, fındıkları altüst et" Ne derse onu yapmıştı Semiha. Bu yüzden şimdi de çıkıp bir köşeden, "İzin verme Nazım'a, yoksa iki elim yakanda olur" demesini bekliyordu "Git dayan Yorgancı'nın kapısına, oğlumdan elini çek, yoksa yaşatmam seni' de.. Kaynanası dese bunu da yapabileceğini biliyordu. Kendi başına yapmaya cesaret edemediği ne kadar şey varsa kaynanası söyleyince yapmıştı. "Bu kadar ağladığın yeter. Ben de erimi yirmi yedisinde yitirdim. Ağlamakla iş, gözyaşıyla aş olmaz. Aha bizim dam bomboş durur, topla çocuklarını, git yerleş oraya. Tebelleş çıkan olursa bana bir haber et, dağ gibi arkandayım. Korkma" demeseydi belki halâ ağlıyor olacaktı Semiha. "Otuz üçünde koskoca kadınsın" demişti. "Ben senin yaşındayken yetimlerimden torun görmüştüm. Işin zorunu halletti oğlum, sana kolayını bıraktı. Ağlayacak, dövünecek bir şey yok. Sahip çok çocuklarına, topla bir dam altında, otur evinde...

Üstüne oturup dağıttığı yallığı topladı Semiha, yola vurdu kendini. Işin zoru bitti, doğru söylüyor kaynanası, çocuklar büyüdü işte.

Yedirmekten, giydirmekten yılmadı da, bir Nazım'ın aklını çelmekten mi yılacak? Söyler Nazım'a açık açık: "O kız bize göre değil" der. "Başkasını seç başkasını beğen. Emmikızının düğününde görmedin mi şıllığı? yılan gibi her yanı kıvıl kıvıl bir kıvırtma, bir eda, hem evli değil, nikahlı değil o ne yüz öyle, alı moru sürmüş, sürüştürmüş, maskaraya çevirmiş kendini, Ya da: altıtan alır: "Onların istedikleriyle baş edemeyiz oğul. Altınlarla yetinmez, yakutlar, pırlantalar ister onlar kızlarına. Tarlamı satarız, hayvanmı, nasıl yaparız onların isteklerini? Senden geride üç kardeşin daha var. Onları da düşün biraz. Varımızı yoğumuzu senin gösteriş meraklısı Yorgancı'ya harcarsak, nasıl olur, ne yiyip içer kardeşlerin? Görmedin mi düğünlerini, incelemeye çalışırken nasıl birbirlerine dolandıklarını görmedin mi? Peştemalları çıkarıp çırmalı fistanlara bürünerek kendilerini nasıl gülünç ettiklerini söylemedi mi sana kimse? Onların safına katılıp da, kendimizi ele güne gülünç etmenin alemi var mı?"

Başka bir yandan da sarabilir Nazım'a: "Gel amcan, halan duymadan örtbas edelim bunu" der. "Duyarlarsa ne diyeceklerini biliyorsun. Babasının yerine kalıp, evin direği olacak Nazım'a bak' demiyecekler mi, 'yaşı yetmeden, bıyığına tarak batmadan uçkurunun ipine dolamış kendini' diye gülmeyecekler mi? Güldürme üstüne dostu düşmanı.."

Yallığı verdi hayvanlara, döndü eve girdi. Sütün başında, kaynamasını bekleyen kıza takılınca gözleri, yeni bir söyleve başladı içinden: "Kardeşini düşüncene azıcık. Nikah etmeyle her iş bitti mi belledin? Daha düğünü var önümüzde. Nasıl yapacağız düğünü? Kendini düşüneceğine bunları düşünsene azıcık.."

Dertsiz başına dertler açan Nazım'a öfkesini koyulturken bir türkü sesiyle irkildi Semiha. "Kız" dedi, "Hele uzat kafanı bak bakayım Nazım mı gelen?" Baktı geldi kız: "He Nazım geliyor."

Bir titremedir aldı yüreğini Semiha'nın. Deminden beri hazırladıklarının ezberini yapmaya çalıştı içinden. Nereden başlayacak, önce hangisini, sonra hangisini söyleyecek? Hiç ilgisi yokken "Benim başörtümün kenarına da zürafa oyası yapar mısın?" diye haber salan Hatice'nin kendini düşünürlüğü çalındı aklına. Bunuyor mu nedir, nerelere kayıyor aklı, toplayıp yatağına akıtamıyor aklının suyunu. Bunamak için erken daha. Kaynanası yetmişinde bile bunamamıştı. Heyecanlandı birden, Nazım düşüncelerine baskın verince, ne yana kayacağını, nasıl toplanacağını bilemedi, hepsi bu. Gelsin hele söyleyecekleri hazır kafasında. Günlerdir başka şey düşündüğü yok, iyice biriktirdi. Bir ucundan başladı mı sökülür gider. "O kız bize göre değil" diyecek. Bu ilk sözü aklında tutması yeter. Nedenlerini sıralar sonra. Düğünü anlatır, düğünün ardından söylenenleri, nasıl güldüklerini komşuların, sonra kardeşlerinin durumunu, amca ve halanın söyleyeceklerini, babaannenin iki elim yakanda olur deyişini.

Bir iş yapıyor görünmek için kenara yığdığı bulaşıklara giriştiği sıra girdi içeri Nazım. "Kız" dedi kardeşine, "Sen çık dışarı" "Ama süt taşacak" dedi kız aksilenip, "Ben bakarım, taşmaz. Sen çık hele, benim anamla konuşacaklarım var."

Kız dışarı çıkarmen,

- Ne söyleyecekmişsin bana, dedi ters ters Semiha. Öfkesini yitirmekten korkuyor, ancak böyle sert başlarsa işin sonuna varacağını düşünüyordu.

- Ana, dedi, arkadan dolanıp kucaklayarak anasını Nazım Kimi gördüm dersin gelirken? Yorgancıların kızını. Alt başta yol ayrımında karşılaştık.

- Seni beklemiştir, dedi anası. Sözünün ardından "şıllık" "yosma" -gibi birşey ekleyecekken durdu lâfın ortasında.

- Beni beklemiyordu. Evlerinden çıkıp bacısına gidiyordu. Yolunun üstü orası bilmez misin? Ko beni beklesin, daha güzel değil mi? Konuştuk biraz ayaküstü, 'anam seni isteyecek' dedim.

- Dilin tutulaydı. Daha konuşymadık bile kendi kendimize. Ne diye söylersin, nasıl söylersin? Hele biz anlaşalım, hele biz bir karara varalım.

- Varırız ana, karara da varırız. Ne yapayım söyledim bir kere. Ne dedi kız biliyor musun? Anan beni istemez ki, dedi.

- İyi bilmiş kız, istemem ya... Bak, o senden akıllı,dedi Semiha. Böyle derdemez de Nazım'ın babası doğrulup kalktı kanlı yatağından, aynı yol ayrımındaki karayemiş altında dikildi **"Seni istemeye gelecek anam Semiha"** dedi. **"Seni alacak bana. 'Hayır' demek yok ha. Vermezlerse kaçırırım seni, başkasına yar etmem bilmiş ol"** Elini kaçırmaya çalıştı Semiha kızının yüzünü keşanının altına gizlemeye çalıştı. **"Anan beni istemez ki..."** dedi duyulur duyulmaz bir sesle. "Anam beni sever dedi Nazım'ın babası. **"Anam beni sevdiği için seni de isteyecek, göreceksin. Öz kızı gibi bağrına basacak seni."**

Kaynanası sevdi mi Semiha' yı? Buyruk verilecek bir yumuşak baş olarak gördü, o kadar. Sevmek bu değil ki... İstese bağrına basabilirdi, istese öz kızından ayırmayabilirdi. Semiha'nın yüreği kat kat, kaynama gibi değil Semiha. Katlardan birinde küçücük Ayşe'ye de bir yer bulunamaz mı? Kaynanasının yapamadığını o yaparak bağrına basamaz mı Ayşe'yi öz kızıyla bir tutamaz mı? Kötü kız sayılmaz aslında Ayşe, Boyanıp giyinmesiyle kötü olunur mu? Belki ablalarına, yengelerine özenmektedir çıtır pıtır yürüşü, kıvraklığı. Alır karşısına, anlatır ona Semiha, **"Sen de benim bir kızım sayılırsın"** der, **"Bak, kızlarımdan ayırdediyor muyum seni?"** Gerçekten ayırdetmezse Ayşe de ana gibi sever Semiha'yı, saygı gösterir.

Nazım'ın sesi, ilkyaz çavlanları gibi durmadan akıp giderken yanıbaşından Semiha, elinin köpüğünü sıyırıp sormak istedi: Halanın fındıklığın köşesindeki karayemişin altında mı konuştunuz, diye. Ama

- Sen ne dedin? dedi, düşündüğünü sormak yerine.

- Ben mi, dedi Nazım. **Ben dedim ki... anam beni sever dedim...**

Tanıyor bu sözleri Semiha. Öyle kulağına öyle taze bir ses ki... Yıllar öncesinden eskimeden gelmiş, okşayış, gibi ne zamandır dokunmak istediği bir sıcak el gibi, yanağında, yüzünde dolaşıyor. Bu sesi yeniden ve olanca tazeliğiyle getirdiği için dönüp oğluna sarılmak istedi, sarmak, sıkmak, bağrına basmak geldi içinden. Ama düşündüğünü yaparsa herşeyin bozulacağını biliyor. Başka şeyler düşünmüştü o, söylemek için başka şeyler kararlaştırmıştı. Nelerdi onlar? Vadiye inen sis gibi, gölgeler örttü düşündüklerini. Ne söyleyecekti... o ilk söz... o neydi...

- O kız bize göre değil, dedi oğlunun coşkusunun ortasına.

Ama beklediği sihirli etkiyi yaratmadı bu söz. Çavlanın dışarı fırlattığı bir taş parçası gibi sordu Nazım:

- Neden?

Neden mi? Bir çok nedenler vardı... Birçokları... Ah bir kaynanası gelse şimdi, "Semiha kız, ne yaptın sen... Neden yüz verdin bu oğlana böyle" dese. "Nerde görülmüş dünkü çocuğun büyüklere baş kaldırması... Ben olsam, tutarım kulağından, sürerim istediğim yere" dese... Ama kaynanası değil, Nazım'ın babası konuşuyor kulağının dibinde: "Vermezlerse alır götürürüm seni, uzaklara kaçırırım"

- **Çünkü...** diye başladı Semiha. **Çünkü.. Konuklarına 'Cümleten hoşgeldiniz' diyormuş çünkü.**

Çavlanın içinden fışkıran erimemiş bir kar toprağı kahkaha gürültüsüne boğdu ortalığı.

- Bu da suç mu anne? dedi. Nazım Kahkahaların arasından. Sen inan bana anam. O kız bize göre, tam bize göre.

Taşan sütün köpükleri cazıltıyla ocağın ateşini söndürdü. ●

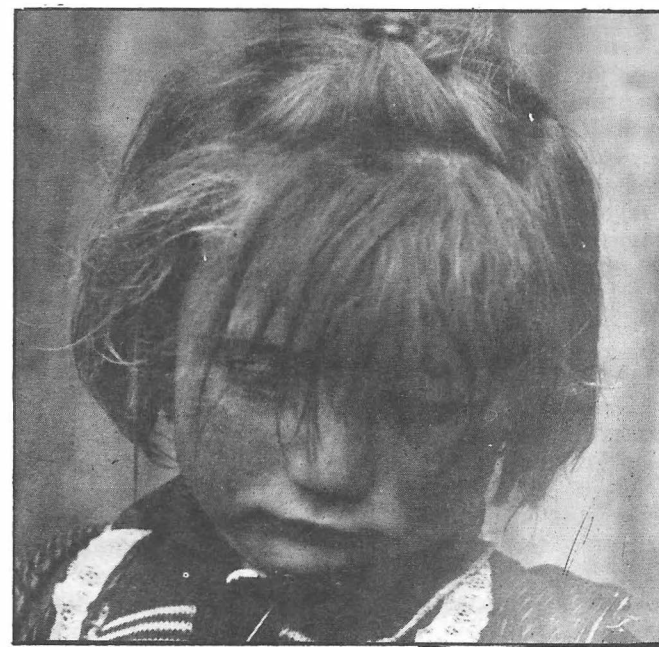

Fotoğraf: Ersegün BERKÜN

ŞİİRLER

SÜT
Sözcük emziren ana
Süt veriyor yaşama
Büyütüyor çocuğunu
BAL
Binlerce arı oğul veriyor
Düşüncenin derinliklerine
Örülen söz peteğinde
Gerçeğe tat veriyor bilincim
KAR
Kar yağıyor
Gecenin koynuna
Uykuların bıçak saatine
Kan gelinlikli toprak
Dokunamıyor ellerim sana
YÜRÜYÜŞ
Sözcükler bölünce
Sorguyla uykularımı
Uyanırım gün çağrılarına
Hazırdır şiir
Yürüyüşe

KUŞANIŞ
Sevda sonsuz bir giysi
Kuşanıp soyunamadığımız

GÜLÜN SERÜVENİ
Açardı
Hepimizin elinde
Derisi yüzülmüş bir gül

Açardı
Hepimizin dilinde
Yağmalanmış bir gül

Açardı
Hepimizin yüreğinde
Terkedilmiş bir gül

Ali MUSTAFA

Öykü gerçeğimizde bir dönemeç:

KİNİNO

Eren YILDIZ

Kinino adını ilk okuyunca; önce Uzakdoğuyla ilgili sayısız imgeler, sonra bir zenci köle, uzaydan gelmiş bir kahraman gibi fanteziye yakın düşsel kişiler doluştu kafama.... Neydi, kimdi **Kinino?** Oysa bu gizemli adın yanıtını bulmak, **Orhan Çubukçu**'yu ve öykülerini yakından tanıyan birisi için çok kolaydı: **Kinino,** mutlaka ayakları yaşadığımız topluma basan ve belli bir konumda yerini almış, hepimizin pek yakından tanıyıp, hergün karşılaştığı insanlardan biri olmalıydı...

Yıllar sonra, yazın yaşamına yeniden dönen ve **Yılan Islığı** adlı öykü kitabıyla **1981 Nevzat Üstün Öykü Başarı Ödülü**'nü kazanan **Orhan Çubukçu,** yayınladığı ikinci öykü kitabı **KİNİNO**yla Türk Öykücülüğüne yeni tatlar, yeni boyutlar getiriyor. Özellikle Orhan Çubukçu öykücülüğünün doruk noktası sayabileceğimiz **Kamçı** ve **Kinino** adlı öyküler, ilerde yazarını bile aşarak, onun ününü gölgede bırakacak nitelikler taşıyor. **Orhan Çubukçu**'nun öykülerini çözümleyip, bir öyküden alınması gereken tada ulaşmak için belli bir bilinç düzeyinde olmak, yazarın dünya görüşünü iyi bilmek gerekiyor. Toplumcu- gerçekçi anlayışla kaleme alınmış, teorik bir düzlemden, tarihsel maddeciliğin imbiğinden geçmiş bu öyküler yüreği yaşama sevinciyle dolu, okuyucuyu asla umutsuzluğa düşürmeyen, kendine ve yazdıklarına güvenli bir yazarın kaleminden çıkmış olmalarıyla özgün niteliklere sahip.

Orhan Çubukçu'nun öyküleri toplumun en duyarlı noktalarında geziniyor. Anamalcı üretim ilişkileriyle insancıl değerlerin çatışmalarını, toplumdaki temel çelişkilerin gittikçe daha keskin olarak duyumsanan varlığını, tarihsel bir prespektifle ele alıp, belli bir dünya görüşü çerçevesinde yoğurarak sonuca ulaştırıyor.

Kamçı'da ilk bakışta, bir baba ile çocuğu arasındaki doğal sevgi birlikteliği olarak görülen yapı, kamçılı adamla karşılaşınca değişik bir niteliğe bürünüyor ve okuyucunun belleğinde sayısız sorunun tomurcuklanmasına neden oluyor. Böylece okuyucu yoğun bir düşünce atmosferine sokuluyor. Okuyucunun düşünce dünyasının sürekli rahatsız edilmesi olayı **Çubukçu** öykücülüğünün temel karakteristik özelliklerinden biridir diyebiliriz. Onun öyküleri rahat okunan, belli bir estetik hazdan sonra tüketilip geçilen öykülerden değil. Ancak şifre çözüldükten, anlatılmak istenenler kavranılıp özümlendikten sonra sonsuz tat alınabilen ve belleklerde, okuyucunun bilincinde derin izler bırakan öyküler...

Kamçı'da kamçılı adam, egemen kesimleri temsil ediyor, çocuk ve babası da tarihi yapan insanları, çalışanları... Yazar öykü boyunca anlatmak istedikleri hakkında ipuçları veriyor, ancak bunun ölçüsünü ustaca ayarlıyor. Kamçılı adamı betimlerken: **"Başında Ortaçağ savaşçılarının giydiği demir başlık, göğsünü çepçevre saran demir zırh belinde son model bir tabanca, parmaklarında ağır yüzükler vardı..."** diyor. Yine kamçılı adam babanın kimliğine baktıktan sonra:

"-Simgen nerede?" diye soruyor.

"- O da yanımda efendim, burada." diye yanıtlıyor baba. Kuşağının arasına sokuşturduğu zincirlerini çıkarıyor.

"- Buyrun efendim, çok sağlamdır efendim."

Baba'da yüzyıllardır ezilmişliğin kahredici edilgenliği vardır. Ancak çocuk daha bunlardan habersizdir. Herşeyi tatlı bir oyunmuş gibi izlemektedir. Kamçılı adam ona birçok vaatlerde bulunduğunda, o, tarihsel duyarlılığıyla kamçıyı gösterir:

"- Bunu ver bana?"

"-Aaa, olmaz! Onu veremem işte, onsuz yapamam ben!"

Çocuk yıllar sonra büyüyünce şöyle düşünecektir: **"Belleğimde hiçbir zaman silinmeyecek olan bu olayın büyük bir tuzak, uzun bir yol olduğunu bugünkü gibi bilseydim, kamçıyı elinden kapar..."**

İşte burada yazar, çözüm yolunu ustaca çıtlatmaktadır. Çünkü **Orhan Çubukçu**'nun öyküleri salt bir takım açmazları, olan biteni sergilemekle yetinmiyor, çözüm yollarını da gösteriyor. Böylece yazar, toplumcu- gerçekçi anlayışın en güzel örneklerini veriyor.

Kinino, 'kazığı yedikçe hayat deneyi artan' ve 'gittikçe kinin denilen hap kadar sert ve acı' olan ve bu yüzden **Kinino** diye çağrılan küçük bir deri imalatçısıyla genç bir makine teknisyeni arasında geçen, konumsal yakınlıklar ve çelişkilerle dolu ilişkilerin toplamını, işçilerle makine arasındaki trajik zıtlıkla birlikte veren bir öykü. Teknisyen patronun kızıyla tam da heyecanlı yakınlıklar kurmuştur; ancak çalıştırmayı başardığı deri temizleme makinesiyle, işçileri işten attırmak gibi talihsiz bir duruma da düşmüştür. Ne var ki konumuna uygun olarak iki tarafı da idare etmek gibi kendisine pek de günahsız gelen çözümü, **Kinino**'nun temsil ettiği yapıya çok terstir. Sonuç hayatın dayattığı kurallara göre olacaktır.

Kitaba adını veren **Kinino,** böylece, küçük bir imalathanedeki ilişkilerden yola çıkarak anamalcı toplumun temel felsefesini vermek ve hayatı yöneten temel kuralları işlemek gibi zor bir bütünselliği başarıyla okuyucuya sunuyor.

Kitabın diğer bir unutulmaz öyküsü **Aile Onuru**'nda, çalışmanın kutsallığı, alınte-

riyle sürdürülen bir yaşamın çocuksu mutluluğu ve herşeyi parayla ölçen, asalak, bütün insancıl değerlerini yitirmiş kişiler arasında iyi bir onurlu davranışın savunulması veriliyor.

Papyalılar'da, uluslar arasında bilinçli olarak yaratılmış yanlış koşullandırmaların gülünçlüğünün ve acılığının usta işlenişi, bütün insanlara karşı sevgiyle çarpan bir yüreğe sahip bir yazarın kaleminden okuyoruz.

Yabancı, sokak lambalarının henüz sönmediği bir **Hamburg** sabahında, sırt çantasıyla tek başına dolaşan bir yabancının, bir kamyon şoförüyle kurduğu kısa ama aynı duygu ve düşüncelerle örülü anlamlı dostluklarını anlatıyor.

Kitabın en son öyküsü **Oyuncak** yazarın en çok üzerinde durduğu çocuk sevgisinin sonucu haklı olarak kitaba koymadan edemediği, çocuklara karşı ödevlerimizi buruk bir anlatımla bir kez daha anımsatan bir öykü.

Orhan Çubukçu'nun öykülerini kavrayabilmek için belli bir bilinç düzeyinde olmak gerekiyor. Özellikle öykülerindeki kurgu, sinemasal dil ve tiyatronun etkisiyle gerçekleştirdiği hareketli yapı, anlatımdaki yalınlık ve duruluk, yazarın toplumcu- gerçekçi anlayışı sonucu okuyucuya birşeyler verebilme kaygısıyla ustaca kaynaştırılıyor. Sonuçta toplumcu-gerçekçi anlayışın başarılı örnekleri olarak birbirinden güzel öyküler ortaya çıkıyor..

Orhan Çubukçu'nun uzun süre yazmaması, ülkemizde bir yazarın kaderini anımsatmış olması nedeniyle buruk bir duygu uyandırmıştı içimizde, ama bir söyleşisinde dediği gibi 'sanatçı bir insanın içindeki ateşi; yılların, ayrı kalmaların, uzaklıkların söndüremeyeceğini' **Yılan Islığı** ve **Kinino** adlı kitaplarında topladığı birbirinden güzel öyküleriyle kanıtlamış olması yüreklerimizi ısıtıyor.

* **KİNİNO, Öyküler, Orhan Çubukçu, AYKO Yayınları, 1984**

DESEN: Yusuf Katiboğlu, Trabzon D.G.S. Galerisi Koleksiyonu

SON DUVAR

siz değilsiniz sevgilim
dumanlı dalgınlığı başımın
nemli toprağıma düşen cemre

kumsalı koynuna çeken o deniz
çiçeğini güneşe sunan bitki
siz değilsiniz
göğsünü karayelin okşadığı dağ

umarsız kuzularını unutmuş çoban
düşlerimi bölen umacılara çağın
korkular / kaygılar / ölüm
siz değilsiniz

bayram sabahını yaşasa insan
öyle hoşgörülü / sevecen
siz hiç değilsiniz
sızlaması / daralması yüreğimin
pusu kurmuş birbirine kardeşler
yıkılacak dayandığım son duvar

Şündoğdu Sonumer

SEVGİLİM GERÇEK

Tülay FERAH

Seviyordum. Bir dakika, lütfen, mutluluğuma ortak gülümsemeler istemiyorum. Alkış, kutlanma gibi.

Açıklamak zorundayım, peşinizde olan benim, olmayansa buyurgan kalemim.

Yüreğimde tomurcuklar açtıran sevgim, Lermontov'un★bir şiirinde başladı:

"İncelikle sevdiler birbirlerini uzun zaman/ Derin bir tasayla, çılgınca, isyanca bir tutkuyla!"

Şu gerçeği de yadsımıyorum, tüm sevda şiirleri benim için yazılmıştı.

Mutlu olacağıma, sevgimi kavga gibi görmeğe başladım...

Ne zaman sevmeye başlamıştım? Sevmeye hazır mıydım? Hazır olmak nasıl bir duygu diye soracak olursanız, ne yanıt verirdim bilmiyorum. Bir duygu; adını sevgi koymuştum. Kısaca sevgim beni rahatsız etmeye başladı. İstiyordum ki, sevgimi ellerimle tutup, kokusunu duyayım. İstediklerim olmuyor, sevgimi betimleyemiyordum.

Seviştiğim kadın buzdan bir kalıp olduğumu söyleyip, kapıyı gösterdi. O gece ilk sevda şiirimi yazdım. Sonra da ağladım. Âşıklar ağlardı. Ben gözyaşlarını mutsuz âşıklara yakıştırıp, ağlamayı huy edindim.

Yerken yememeye, içerken içmemeye, sevişirken sevişmemeye başladım.

Bir gün, buyurgan kalemim şunları yazdı:

"Kaçınıyorlardı itiraftan ve karşılaşmaktan/ Düşman gibi; boştu ve soğuktu konuşmaları da."

Bu dizeleri yazdığı için kalemime ilk kez bağırdım. Âşıklar sinirli olurdu. Ya da ben böyle olmuştum. Kızmakta haklıydım. Buyurgan kalemim, sevgimin başlangıcı olan şiirin dizelerini benden izin almadan yazmıştı. Sağduyu adına, bir kalemin sevgime ortak olmasına dayanamazdım. İsteseydim, şiirin bütün dizelerini bir kalemde öyküme sokabilirdim. Ama istemiyordum. Sevgim salt benimdi.

Buyurgan kalemim yapacağını yapmıştı. Aynada yüzümü inceledim, düşman gibi bakıyordum. Konuşmalarımda her geçen gün biraz daha soğuklaşıyordu.

Günler geçti. Yatak odam, sevda şiir kitapları ve benim dizelerimle doldu. Bir gece ne yapacağını bilmez halde dolanırken, kendi aşk dizelerimi okudum. Şiirler önce benimdi, sonra yadsıdım. İnatla... Gerçek tüm gerçekliğiyle ortaya çıkmıştı. Sevgim beni yok etmek istiyordu! Dizelerim ileri gitmişti. Çizmeyi aşmıştı. Bardağı taşıran son damla oluvermişti. O gece yatağımda sevgimin beni terk etmesini bekledim. Pencereleri de açık bıraktım. Yolunu şaşırıp, yine beni bulabilirdi.

Sabah aynaya koştum, düşman gibi bakıyordum.

İş yerimde, masama bırakılmış bir kağıt buldum. Günlerin birinde, ya da bugün. Bilmiyorum. Âşıklarda zaman kavramı yoktur. Varsa yoksa kendi sevdası... Bu tümceleri sevmedim. Bunları yazan utanmaz buyurgan kalemim olmalı. Dalga mı geçiyordu benimle?

Masama bırakılan kağıdı okudum:

"Suskun ve gururlu bir acı içinde ayrıldılar/ Bazen ve ancak düşte gördüler yitik sevgiliyi."

Sevgimin başlangıcı olan şiirin dizeleri yine karşıma çıkmıştı. Kim bırakmıştı bu saçma dizeleri! Saçma kelimesini kullandığım için kendime kızdım. Ne oluyordu, sevgime saçmalık mı karışıyordu?

Kağıdı parçalara ayırıp, çöp kutuma attım.

Akşam oldu evime gittim; sabah oldu işime geldim. Geceyi uykusuz ve huzursuz geçirmiştim. Orta dizeler çöp kutusundaydı.

Odacıyı çağırıp;

"Çöp kutumdaki kağıtları ne yaptın?" diye sordum.

Odacı inatla, buyurgan kalemim gibi, bilmediğini söyledi.

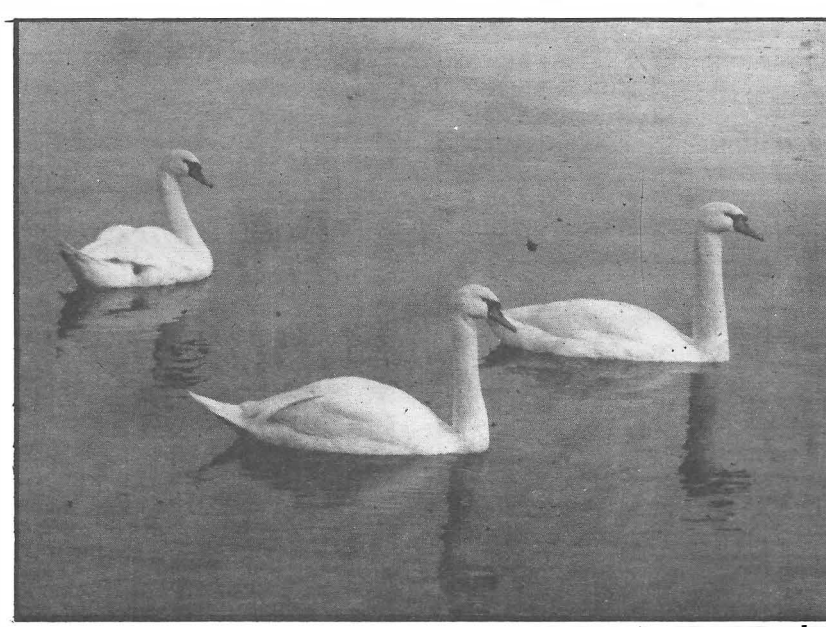

Fotoğraf: Coşkun KULAKSIZOĞLU

Müdüre şikayet edeceğimi söyleyerek korkutmaya çalıştım.

Gözlerimin içine bakıp;

"Ne vardı ki o kağıtlarda?' dedi.

Gururlu;

"Sevgimin dizeleri," dedim.

Gülümsedi. O an sevgimi benden çalacakmış gibi geldi. Ertesi gün olanları okuyunca bana hak vereceksiniz...

Bir kağıt parçasını önüme bırakıp, telaşlı uzaklaştı. Yazı kötü ve zor okunuyordu:

"Öldüler sonunda, mezar ötesinde buluştular.../ Fakat orada da tanımadılar birbirlerini."

Odacı şiirin son dizelerini yazmıştı. Beni öldürmek istiyordu!

Ben ve odacı, o günden sonra rollerini çok kötü oynayan aktörler gibi bakışıp durduk.

Ve, "SEVGİLİM GERÇEK" başrolde oynuyordu.

Yemezken yemeye, içmezken içmeye, sevişmezken sevişmeye başladım. Yemin etmiş gibi sevgilim gerçeğe nefes aldırmaz oldum. Yataktan çıkmıyorduk.

Odacı dayanamayıp, işten ayrıldı. Ayrıldığı gün ne kadar tırnağım var dişleyip durdum. Ben, seven erkek bir insanı işinden etmiştim.

Odacının yokluğuna alıştım. Dinginleşen yaşamıma sımsıkı sarıldım. Ama, bir sabah beynimi kötü aydınlatılmış bir oda gibi duyumsayıp, şu soruyu sordum:

"Orta dizeleri masana bıra kan kimdi?"

Sevgilim gerçek ikinci plan da ya da birinci perdenin ilk sahnesinde kalıverdi. Seyircilerin ıslıklarını duyar gibi oluyorum.

Kâğıtlara şu tümceyi yazıp, arkadaşlarımın masalarına bıraktım:

"Orta dize suçlusu çık ortaya!"

Ses çıkmadı. Yüzlerini inceleyip, homurdandım.

Ben seven, ben şiir kokan erkek orta dize suçlusunu bulamadım...

Buyurgan kalemin tarihsiz mektubu: Sevgilim gerçek, cinayete çok benzer biçimde öldürüldü! ●

★ **Çeviren:Ataol Behramoğlu**

ALDATICI IŞIĞIN SERÜVENİ

Yaşadığımız gibi midir hayat
Daha da ötesi
Zülmetmiyor mu
Ölüm denilen bu sonsuz saat

Neden bu kadar korkunç
Gizlenmeye ne gerek var
Neden ayaklanıyor içimde
Her zaman utanç

Oyundu gerçeğin kahkahası
Yanaklarımda duyduğum büyüleyici sevda
Ne zamana sığdı
Ne oyuncağa

Yolculadı beni
Bütün hızlar ötesine
Kaldı yalnızlığı bölen hıçkırık dizelerimde

Gönül isterdi ki
Bir anne büyütsün
Düşler gülünü

M.Özer CIRAVOĞLU

DESEN: Orhan İlyas, Trabzon D.G.S. Galerisi Kolleksiyonu

TELGRAF

Depremle yerle bir oldu hanlar hamamlar
seller sürükledi bağları ormanları
ve zaman aşındırdı mermer taşları STOP

Ama bütün kötü şeyler bir araya gelip
dünyanın ordusunu da yedeğine alıp
yok edemediler minnacık bir şiiri STOP

Ömer NİDA

TRABZON BAKIRCILIĞI -1

M.Reşat SÜMERKAN

Ev yaşantımızın değişik zaman dilimlerinde, türlü amaçlarla ihtiyaç duyduğumuz eşya ve gereçler vardır. Yumuşak bir zemin için halıya, örtünmek için giysiye, oturmak için iskemleye, mutfakta tencereye, çeyiz için sandığa gereksinme duyarız. Doğan çocuğa beşik, ölene tabut yapar; tüm yaşam sürecimiz için evler kurarız.
Çok değil, elli yıl öncesine kadar, sayamayacağımız nicelikteki bu eşya el ürünüydü. Teknolojik gelişimle birlikte toplu üretim, ürün çeşitliliği; el ürünü değerlerin tek tek yok olmasının nedenini oluşturdu.
Dünyada el sanatı ürünlerinin giderek yok olduğunu, çeşitli kaynakların bu sorun üzerine eğildiğini biliyoruz. Türkiye'mizde de konu ile ilgili incelemeler vardır. Yerel basınımızda bazı sanat ya da zanaatların son yaşlı temsilcileriyle söyleşiler yer almıştır. Yazılan yazılarda habercilik ağır basmakta, daha çok, "bir kaç yıla kadar tarihe karışacak filanca sanat.." diye söz edilmektedir.

Bu yok oluşu önleyebilmek olanaksızdır. Günümüzde bir sanatı yeniden diriltmek, o sanatın çağdaş araçlarla yeni bir yorumunu yapmak biçiminde uygulanmaktadır. O halde feryat etmek yerine "yok olanı" belgelemek, hiç değilse yeni yorumların başvuru kaynağını oluşturmak açısından gereklidir.

TRABZON'DA BAKIR EŞYA TEKNOLOJİSİ

Trabzon'da bakır teknolojisinin geçmişi konusunda yeterli bilgi, özellikle kesin tarihler bulmak güç. 1900 başlarına kadar Artvin Murgul'dan ve yerini kesin saptayamadığımız (Araklı, Gümüşhane olabilir) yakın çevreden Trabzon'a bakır hammaddesi geldiğini biliyoruz. Hammadde işlenip buradaki dökümhanelerde 2-3 cm. kalınlıkta levhalar halinde dökülürdü. Bu levhalar, gereç yapımı için 1-2 mm. kalınlığa ininceye kadar büyük tokmaklarla serende edilirdi (Serende etmek: dövmek, inceltmek anlamında bakırcı deyimi)

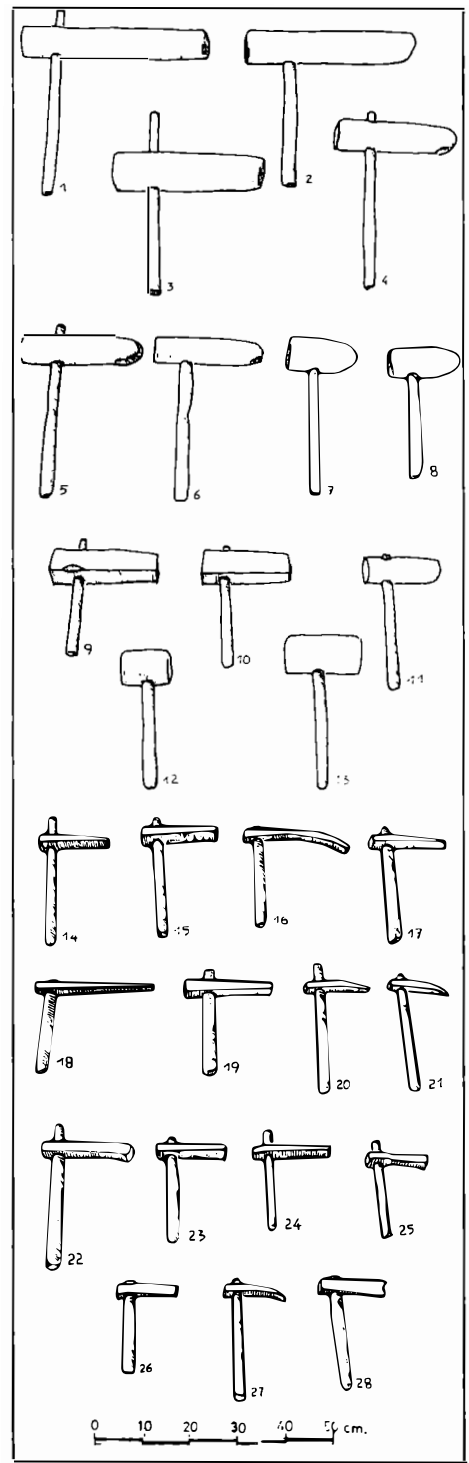

BAKIRCI ÇEKİÇ VE TOKMAKLARI
1., 2., 3., 4. Büyük Derinleme (Çukurlama) Tokmakları (ağaç) 5., 6., 7., 8. Şişirme Tokmakları (ağaç) 9., 10., 11., 12., 13. Düz El Tokmakları (ağaç) 14. Yassı Nari, 15. Toplama Çekici, 16. Şişirme Çekici, 17. Koltuk Çekici, 18. Uzun Perdah Çekici, 19. Ağır Yassı Nari, 20. Kambur Nari, 21. Doruk Çekici, 22. Demir Çukurlama Tokmağı, 23. Perdah Çekici, 24. Göğüs Perdah Çekici, 25. Sini Kıyılama Çekici, 26. Küçük Göğüs Perdah Çekici, 27. Keser Nari, 28. Tel Çekici. Bir de burada yer almayan Miyana (uzun çekiç).

Her noktasında aynı kalınlık elde edilemeyen tepsi, sini, mangal gibi geniş yüzeyli gereçler, elle ve ayakla döndürülen tornalarda (kayışlı torna) çekilerek homojen kalınlığa indirilirdi. Aynı tornalarda, yazı ya da desen aralıklarını belirlemek için hafif çizgiler çekilir, bazen çizgiler belirginleştirilerek çizgi bezemeli eşya üretilirdi. Bakır ustası Fahri Ergenç'in verdiği bilgiye göre, çıraklığında kendisinin de döndördüğü bu tornalar 1955 lere kadar Trabzon'da kullanılmıştır.
Bakırcılığın bu yıpratıcı döneminin, 1900 den sonra İstanbul piyasasından levha bakır sağlanmaya başlanması ile son bulduğunu görüyoruz. Böylece standart ölçü ve kalınlıklardaki levhalar Trabzon üretim piyasasına giriyordu. Savaş yıllarında aksayan bakır levha ulaşımı ve İstanbul bağımlılığı, 1944 yılında Trabzon'da ilk levha atelyesinin Nazım Ofluoğlu tarafından kurulmasıyla son buldu.
Günümüzde ince levha bakır, elektrikli tornalarda çekilerek her türlü mutfak gereci haline getirilmektedir. Gerçek anlamda dövme bakır tarihe karışmıştır. Bakırcı çekici bu gün, "tornada çekilmiş" bakırın üzerinde "dövme taklidi" yapmak üzere inip kalkmaktadır.

BAKIRI BİÇİMLENDİRMEK

Bakırı biçimlendirmenin gerçek tekniğini öğrenebilmek için yine "elektrikli torna tezgahı" öncesine dönelim ve levha bakırın bir güğüm ya da mangala nasıl dönüştüğünü izleyelim:
Bakırı biçimlendirmede bakırcı ustasının bilgi birikimiyle kol gücünden gayrı gereçleri demir çekiçler, ağaç (şimşir) tokmaklar, demir örslerdir. Bakır, iki demir arasında ezile ezile güğüm olur, sahan olur, sini olur. Çok çeşitli eğrilikte yüzeyleri olabilen bakır eşyayı bu biçimlere sokabilmek için de gene çok çeşitli kesit ve profilde çekiçler, örsler gereklidir.
Biçimlendirmenin ilk adımı, yapılacak kabın niteliğine uygun kalınlıkta levha alınarak uygun büyüklükte kesilmesidir. Böylece, yuvarlak ya da oval bir levha elde edilir. Levha önce uygun ağaç tokmaklarla "şişirilir", "çukurlanır", kabaca biçimlendirilir. Böylece kabın tamamının ya da parçalarının taslağı ortaya çı-

karılır. Sonra iri "toplama çekiçleri" kabın bu ilkel biçimini düzenler, derleyip toplar. Kap üzerindeki girinti-çıkıntılar ayrıntılarıyla ortaya çıkmaya başlar. Bu aşamada önemli olan, "potlu" durumda bulunan bakırın, hatalı çekiç darbesiyle onarılması güç "kat izi", "kırışık" bırakmamasıdır (yanlış ütülemede olduğu gibi). Bakırın zor biçimlere sokulabilmesi için ısıtılarak "tavlanması" gerekir. Tavlanan bakırın biçimlendirilmesi daha kolaydır. Dövme ve tavlama işlemleri birbirini izler. Tavlanan bakır bir ölçüde yumuşak olduğundan, dövülmeden bırakıldığında bükülme, kıvrılma olasılığı vardır.

İşlemlerin son adımı, istenilen biçime sokulan kabın perdahlanmasıdır. Bu amaçla pürüzsüz yüzeyli "perdah çekiçleri" kullanılır. Bakır üzerindeki dövme izleri bu çekicindir. Ustalar bu çekiçlerin ucunun zedelenmemesi ve paslanmaması için özen gösterirler.

Bir kabın biçimlendirilmesinde kullanılan çekiçlerle örslerin sayısı ve çeşidi o kabın niteliğine göre değişir. Örneğin, düz siniler için birkaç çekiç ve örs gerekirken, bir güğümü biçimlendirmede 10 değişik çekiç, bir o kadar da örs kullanılır. Yanda fotoğraf çizimleri görülen çekiçler, bu alanda kullanılanların tümüne yakın bölümüdür.

Bakırı biçimlendirmede kullanılan örslerin de biçim ve büyüklük açısından zengin çeşitlere sahip olduğunu söylemiştik. İşte çoğunlukla işlevinden kaynaklanan adlarıyla örsler:

1- Küçük göğüs gunderesi, 2- Büyük göğüs gunderesi, 3- Meksindan, 4- Megit, 5- Helvane yuvarlağı, 6- Ağız vuracağı, 7- Tencere gunderesi, 8- Sava, 9- Tarak megiti, 10- Emzik örsü, 11- Yüksek ağız vuracağı, 12- Toplama örsü, 13- Dip sisi, 14- Ayna gunderesi, 15- Kazan demiri, 16- Çukurlama demiri, 17- Çömlek nahı, 18- Etek yumrusu.

Çok parçalı bakır kaplann eklenmesi, bu gün bile, adına "kaynak" denilen özel metal birleştirici ile yapılmaktadır. Her ustanın kendi elde ettiği kaynak, eskiden şu maddelerden oluşurdu: Sarı (prinç) toz haline getirilir, potada et kavrulur gibi kavrulduktan sonra buna, adına "tenekâr" denilen özel bir kimyasal birleşik eklenirdi Şimdi ise kaynak, toz halinde bir ölçü sarı, iki ölçü çinko karışımına tenekâr katılmasıyla elde edilmektedir. bu toz karışım, iki parçanın, "kırlangıç kuyruğu" benzeri birbirinin içine girmiş ve dövülerek sıkıştırılmış ek yeri üzerine serpilir, ateş üzerinde kızarıncaya kadar ısıtılır. Böylece eriyen toz kaynak, ek yerindeki boşlukları doldurarak su geçirmez birleşim sağlar. Kaynak, esneklik ve ergime derecesi bakımından lehimden üstündür.

KAYBOLAN GELENEKLER, ÜRETİLMEYEN BİÇİMLER

Mutfaklarımızda sert plastikten alüminyuma, çelikten bakıra, emaye kaplısına kadar her türden kap bulunmaktadır. Bunların tümü elli yıl öncesine kadar bakırdandı. O yıllarda bakırın, kullanım değerinin ötesinde bir değeri olduğu söylenebilir. Ayrıca, üç kuşağın bir arada geniş aile tipini oluşturduğu bu evlerde, mutfak eşyasının sayı ve kapasite yönünden çok olması da kaçınılmaz bir durumdu.

Bu yıllann mutfak çeyizinde sayı ve tür olarak şu gereçler bulunurdu:

6 kapaklı sahan (oval "kayık" veya yuvarlak olabilir. Köylüler yuvarlak ve kapaksız olanını tercih ederler), 1 yoğurt tası, 1 kuzine (büyük kayık sahan), 2 kıylı (tepsi), 2 debbe (biri dar biri geniş ağızlı), (içme suyu depolama kabı), 1 cezve (6-7 fincanlık), 1 süzgeç, 1 halastar (bakır sürahi), 1 sini, 1 çorba tenceresi (paça tenceresi, sivri tencere de denir), 3 çalpara (helvane tenceresi de denmektedir), 1 kulaklı (iki kenarında tutma yeri olan sahan), 1 mangal, 1 kapaklı dönme (çevirme) tavası, 1 kuymak tavası (derinliği daha fazladır), 1 küçük yağ tavası, 1 küçük sovan tavası (yağ tavasından biraz büyüktür), 1 küçük güğüm (Vakfıkebir-Ordu arasında bunun yerine ibrik alırlar), 1 büyük güğüm (Araklı-Sürmene yörelerinde "kafaka" da denir), 1 el tası (el yıkama için), 1 kevgir, 1 kepçe, 1 çamaşır kazanı (iki yandan kulplu olur), 6 su ve hoşaf tası, 1 meştebe (maşrapa). Ek olarak köy çeşizlerine şunlar da katılırdı:

1 Bakraç, 1 süt kazanı (ağızlı, üstten kulplu), 1 yal (inek yemi) kazanı (üstten kulplu).

Bakırcılar çarşısına inerseniz, geçmişteki onca çeşitliliğe karşın şimdilerde yalnız çalpara türü tencereler, tava, kazan, bakraç, sahan, güğüm, ibrik gibi bakır gereçleri bulabilirsiniz. Bunların alıcıları da mutfak geleneklerine bağlı köy çevresidir. Bakır eşyanın değişim değeri köylerde geçerliliğini korumaktadır. Ama öyle bakır eşya türleri de var ki, artık hiç yapılmamakta; kimileri de değişik işlevler için kullanılmaktadır.

1- Mangal: Ayaklı, kapaklı biçimlerde az sayıda, yalnız süs eşyası olarak aranıyor. Prinçten yapılanları da var.

2- Debbe: Artık yapılmıyor.

3- Cezve: Çok az yapılıyor, genellikle anı için aranıyor.

4- Her türlü kapaklı sahanlar: Yapılmıyor.

5- Bademi (kayık) sahanlar: Yapılmıyor.

6- Yuvarlak ve kayık sefertası: Yapılmıyor.

7- Bakır yayık: yapılmıyor.●

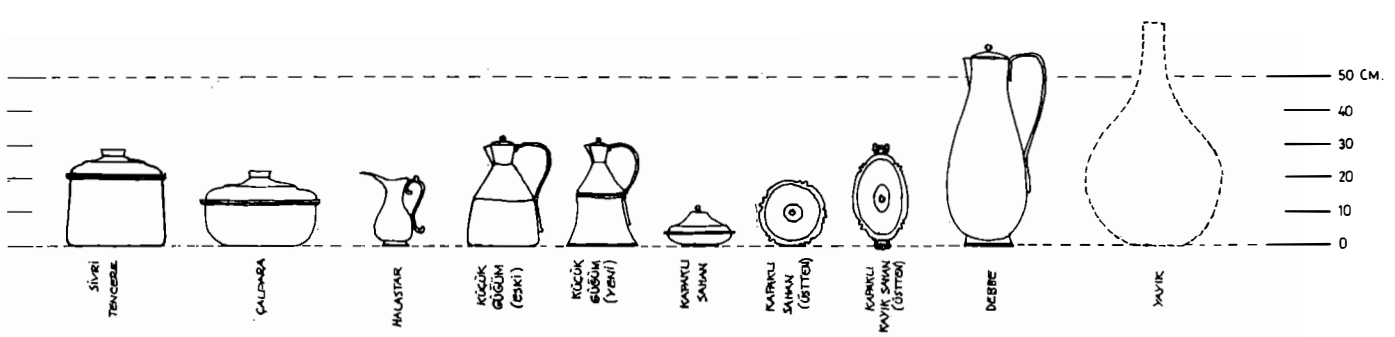

ÇAĞRIŞIMLAR -III

Yalnızlık/hep çoğuldur
Akşam/bir salgın gibi kırıyor kaldırımları
Şiir/yuva yapmış diye bir yusufcuk
anam açmıyor kileri
Acı/hem çaldı hem söyledi
Tanık/sanık sandalyesindedir artık
Gün/deminde hüzün var
Kent/benzi solmuş boş bir tüfek gibidir
Türküler/seferidir
Mevsim/"faslı bahar" değil
O/bir aşk korkağıdır
Yüreğinden büyük yarası
Selam/"Aynı adreste yapılan soruşturmada
alıcısının ayrıldığı öğrenildi bila tebliğ iade"
Açlık/tır konvoylarıyla giriyor kente
Aşk/bir geçit arıyor.

A.Hicri İZGÖREN

GÖZLERDEN

Bakıyorum
Yemen ağıdı
Bakıyorsun
Spartaküs kuşanıyor

Ağaçtan, çiçekten ayrı değiliz

Bakıyorum
Pirler darda
Bakıyorsun
Nevruzlar tutuşuyor dağlarda

Irmaktan, denizden geri değiliz

Adı uzun kent sokaklarında ararken
Bildik köy evlerinden geliyor sesin
Ölümüne ağladığım çocuk el sallıyor

Anlıyorum ölüme arka değiliz.

Pınar GİRİFTİNOĞLU

O KÖR KARANLIK

O kör karanlıkta
Nar çiçeklerinin ışığında yürüdüm
İlkyazların kuraklığında
Dilimde dikenlerin acı tatı
Yolculukların sonsuz yazı,
Sürdüm en son hızla araçları;
Yıkılan evlerin içinden fışkıran dumanlarla
Soluk soluğa avludaki güneş,
Kuruyan çınarlar gördüm.

Oturdum suskunluğumu yenerek odalara
İçimde düşüncenin fırtınası
Aşılmış engellerin önümde duran
Karanlığı;
Yüzleri çürümüş aynalarla
Konuştum
Anlattım kırık topraklara yangınları;
Suskundu,
Parmaklarıyla oynadığı metaller kadar suskundu
Çatırdayan dalların
Yıkılan yapıların altında.

O kör suskunlukta
İçimin sonsuzluğunu açtım
Direndim karanlığa,
Ne o yalan inançlarla yitirdim
Gerçeklerin ışığını,
Çağım
Ülkem tanığımsın yaşadığıma.

O kör aynalarla uzakları göremeyenler
Camlara camlara çarpan
Kör kuşları karanlığın;
Aştım engellerinizi
Nar çiçeklerinin ışığıyla,
Ardımda şimdi boş odalar.

Asım ÖZTÜRK

ARDI SIRA

Karlar kuşattı dört yanı
Uğulduyor içimde
Bir sızının rüzgârı.

Puslu dağlar yuttu bakışlarımı
Sesimi ıssız kayalar
Yüreğim neden durmadan kanar.

Bir kuş cıvıltısı çınlar
Şu gözlerde
Düşüncelerim
Bir parlar bir dalar.

Duvarlar soluk alıp
Vermeye başladı çevremde
Birden kapılar
Kapanıverdi hızlıca
Bense doğrulup aydınlığın
Ocağını yaktım usulca.

Mehmet AYDIN

SİYAH UZUN SAÇLARINA TUTUNARAK

Alışılmamış bir kar yağıyor bu kuzey kentine
Arabalar, kar kürüme makinaları...
Sokağa çıkmaya korkuyor insan
Ilıman kıyıların anılarıyla.

Bir börek gözlerin geliyor aklıma
Bir de urgan gibi siyah uzun saçların
Gözlerinin ışığını yol ediniyorum
Siyah uzun saçlarını tutunarak
Hızla sana doğru geliyorum.

Artık ne macera hevesi, ne delişmenlik
Dost görünümlü kıskanç bakışlardan da bıktık
Bilinen alışkanlıkları çoktan terkettik
Bu işin sonunu şimdiden biliyorum
Tütün yaprağı gibi acı mı acı
Ama bir türlü söyleyemiyorum.

Fethi SAVAŞÇI

TÜRK MÜZİKOLOJİSİ DOĞMALIDIR

İlhan BARAN

Müzikoloji, müzik dillerinin yapılarını ve tarihsel gelişimlerini inceleyen bir bilim dalıdır. Müzikolojinin önemi şuradadır ki bu incelemeler yapılmadan müzik dillerinin ve onlara bağlı olan müzik yapıtlarının önemlerini ve değerlerini anlayamayız. Yargılarımız duygusal ve havadadır, bir eleştiri değeri taşımaz, sadece bir salon dedikodusu olarak kalır. Batı dünyası müzikolojiyi çok ileri noktalara kadar geliştirmiştir. Batı'nın geliştirdiği müzik dilleri üzerinde müzikolojik geçerliliği olan araştırmalar yapılması Türkiye'de olanaksızdır. Esasen tonalite, atonalite, çağdaş armoni yapıları, caz armonisi gibi karmaşık teknik yapılar doğru dürüst bilinmediği için bu konularda dünya kültürüne katkı yapacak araştırmalar yapılabileceğini sanmak sadece hayal kurmak olur.

O zaman akla şu soru gelmektedir: Türkiye müzikoloji dalında dünya kültürüne herhangi bir katkıda bulunamaz mı? Bunun cevabı kesinlikle EVET'dir. Türkiye binlerce yıllık bir birikime dayanan Anadolu Halk müziklerinin ve Osmanlı Divan müziğinin sağlıklı bir araştırması ile dünya müzikolojisinde büyük bir olay yaratabilir. Şöyle ki gerek Anadolu Halk müzikleri gerek Divan müziği çok zengin bir makam yapısına ve de ritm yapısına sahiptir. Aşırı Batı hayranı bazı yarı-aydınların zannettiği gibi tek seslilik sadece modası geçmiş bir müzik dili değildir. Çok sesli teknikleri teori ve literatür olarak iyi hazmetmiş olanlar bilirler ki her tek seslilik karmaşık bir çok sesliliğin çekirdeğini teşkil eder. Çok gariptir ki Batı'nın çok sesli Kilise müziği Anadolu makamları üzerine dayandığı gibi çağdaş armoni yapılarında ve caz armonisinde yine eski Anadolu modları gündeme gelmekte ve akla gelmeyecek karmaşık yapılara konu olmaktadır. VINCENT PERSICHETTİ'nin YİRMİNCİ YÜZYIL ARMONİSİ adlı ünlü araştırmasının ikinci bahsi eski Anadolu makamlarına ayrılmıştır. Keza JOHN MEHEGAN'ın CAZIN TONAL VE RİTMİK PRENSİPLERİ adlı önemli araştırmasının altıncı bahsi yine eski Anadolu makamları ile caz akorlarını telif etme yollarını gösterir. Uluslararası literatürde bu makamlar başlıca, İYON MAKAMI, DOR MAKAMI, FRİG MAKAMI, LİD MAKAMI, EOL MAKAMI, gibi eski Anadolu uygarlıklarının adlarını taşıyan makamlar şeklinde sınıflandırılır. Bu makamlar, Türklerin Orta Asya'dan getirdikleri kendi makamlarıyla da karışarak Anadolu halk müziklerinin ve Divan müziğinin ezgileri haline gelmişlerdir. Sonuçta şunu diyebiliriz ki ne bir kısım müzikçinin zannettiği gibi Türk müziği sadece altıyüz yıllık bir geçmişe sahiptir, ne de bazı Batıcı snobların zannettiği gibi tek sesli Türk müziği bütünüyle tarihin karanlıklarına gömülmüştür...

İşte Türk kültürünün dünya müzikolojisine yapabileceği orjinal katkı bu ulusal hazine üzerinde odaklanmaktadır. Yeni ve özgün müzikolojik çalışmalar yapmadan önce tarihimizdeki önemli literatürün acilen dilimize kazandırılması, en az bir Batı diline tercümesi, notalarının modern notasyona çevirimi gerekmektedir. 1-2 yıldır asistanım Bülent ALANER ile yaptığımız bilgi toplama faaliyeti sonucunda, şu önemli teorik yapıtların varlığını saptadık. Bunların dünya müzikolojisine kazandırılması için:

A. Yapıtların Farsça, Arapça ve Osmanlıca'dan günümüzün Türkçe'sine çevrilmeleri,

B. Çeşitli türlerdeki EBCED, ABDÜLKADİR MARAGİ, KANTEMİROĞLU, KINDİ DEDE, ALİ UFKİ, KEVSERİ, HAMPARSUM nota sistemlerinden modern nota sistemine çevrimlerinin yapılması gerekir.

Birinci maddedeki çalışmaları yapabilecek aydınlar Türkiye'de mevcuttur. İkinci madde için olanak azalmakla birlikte Bülent ALANER ve Yalçın TURA gibi isimler akla gelebilir.

Saptadığımız teorik yapıtların tablosu şöyledir:

1. Yazarı belli değil:**Tanksuk-name-i İlhan Der Fünun-ı Ülum Hitai.** Bu eser, 7. ila 9. YY'lar arasında yazılmış, "Hitai Türkleri" ile ilgili bir seyahatnamedir. Eserin Arapça tercümesi Ayasofya kütüphanesi'nde 3596 numarada kayıtlıdır.

2. Yazarı: **Abdülkadir Maragi.** Eser: **Cami Al-Alhan.** Bu eser, Nur-u Osmaniye kütüphanesi'nde 3644 numarada kayıtlıdır.

3. Yazarı: **Abdülkadir Maragi.** Eser: **Makasad-Ül Alhan.** Bu eser Nur-u Osmaniye kütüphanesi'nde 3556 numarada kayıtlıdır.

4. Yazarı: **Abdülkadir Maragi.** Eser: **Fevaid-i Aşere.** Bu eser, Nur-u Osmaniye kütüphanesi'nde 3651 numarada kayıtlıdır.

5. Yazarı: **Farabi.** Eser: **Kitab Al Madhal İla Sına'at Al-musiki.** Bu eser, Köprülü kütüphanesi'nde 953 numarada kayıtlıdır.

6. Yazarı: **Abdulbaki Dede.** Eser: **Tedkik ve Tahkik.** Bu eser, Topkapı Sarayı Emanet Hazinesi Kitaplığı'nda 2069 numarada kayıtlıdır.

7. Yazarı: **Cami Abdurrahman.** Eser: **Kitab-Al Musiki.** Bu eser, İstanbul Belediye kütüphanesi'nde 5 numarada kayıtlıdır.

8. Yazarı: **Kındi Dede.** Eser: **Risale Fi'l Khubr E'lifi'l Elhan.** Bu eser, British Museum, Türkçe yazmalar bölümünde 2361 numarada kayıtlıdır.

Bu tablonun dışında, daha pekçok eserin müzelerde ve özel ellerde ilgi beklediği açıktır.

Bu kültür hazinesinin dilimize kazandırılmasında kazancımız sadece bilim açısından olmayacaktır. Müzik tarihimizin gerçek sahipleri yolu ile tanınması bu konudaki uydurma teorileri ve temelsiz duygusal yaklaşımları silip süpüreceği gibi çağdaş bestecilerimizin teknik temellerine aydınlık getirecek, yeni makamsal hatta atonal özgün yazı tekniklerinin bulunmasına yol açacaktır. Üçüncü dünya sanatçısının düştüğü en büyük tuzak olan Batı teslimiyetçiliği nisbeten dengelenecek ve sanatçı Batı'dan aldığı renkler dışında kendi tarihsel birikimi üzerinde daha soğukkanlı düşünebilecektir.

Herhangi bir aşağılık duygusuna kapılmadan şunu düşünebiliriz ki üçüncü dünyanın, çağdaş dünyaya **gerek** teknoloji, gerek bilim, **gerekse** sanat alanında yapabileceği **GERÇEK** katkılar sınırlı görünmektedir. ●

MEVSİMLER ÜZERİNE

Erdinç OZAN

Yeryüzünde yaşamı anlamlı kılan itici bir güç vardır: Mevsimler. Nasıl ki Güneş, Gezegenler ve Ay insan yaşamında önemli sonuçlar doğuruyor, yaşamı etkiliyorsa mevsimler de öyledir. Dört mevsimin aradan çıktığını düşünün bir kez, yaşam nekadar yavan,kuru bir şey olurdu değil mi? Peki ama, genelde hangi mevsim daha çok sevilir?

Her mevsimin kendine özgü özellikleri olduğu yadsınamayacak bir gerçek. Yılın ilk mevsimi olan kış, bembeyaz bir örtü çeker yeryüzüne. Ne ki, sorunlarıyla birlikte geldiğinden ve özellikle ülkemizde ısınma sorununu ön plana çıkardığından pek sevilmez. Bundan olsa gerek 'kara kış' yaklaştırmasını yapmışız. Bakalım şairlerimiz 'kış' için neler yazmışlar: Tevfik Fikret 'Ocak' adlı şiirinde "Yine kar... Bir donuk susuklukla/Yine her yer kederli, ölmüşçe/ Bir donuk perde, bir inatlı peçe/Kapıyor göklerin güzel yüzünü/ İnsanın yalvaran bakışlarına" diyor. Şairimiz 'mart' adlı şiirinde ise "Donmuş bakışlarıyla, soğuk sert yüzüyle kış/ Ayrılmak istiyor fakat ayrılmıyor gibi/ Örter, açar, bakar, yine örter bulutları/ Birçok sürer bu renkli tereddüt, bu nazlanış." diyor. Faruk Nafiz Çamlıbel ise 'Kış güneşi' adlı dörtlüğünde şöyle diyor: Yatan iki ölüdür yanyana dünle yarın/ Açlık, ölüm kolkola gezen iki kardeştir/ Güneş rengi toprağa çalan bir ihtiyarın/ Küllenmiş mangalında parlayan tek ateştir. "İsmail Uyaroğlu da 'Kar ve sessizlik üstüne' şiirinde "Üç şeyle birlikte yağar kar/ Bir, sessizlik/ İki, herkes soğuk/ Dememi bekleyecek şimdi/ Hayır, sessizlik /Üç, evet sessizlik/ Karla birlikte gökten/ Kediler, ağaçlar bile duyar/ Beyaz bir sessizlik yağar" diyor.

Görüldüğü gibi 'kış' sevmiyor şairlerimiz. Peki, altın sarısı yapraklarıyla merhaba derken, bir yandan sert rüzgarlarıyla çatıları uçurup diğer yandan kışın yaklaşmakta olduğunu haber veren 'sonbahar' için neler düşünüyor ve neler söylüyorlar? Abdülkadir Budak'ın 'Çiçeksiz park akşamı' adlı şiirini okuyalım ilkin: Son ihtiyar boyası/Dökülmüş kanepeden/ Kalkıverdi ayağa/ Nasılsa birden/ Cılız sesi çiçeksiz/ Parkı dolaştı: Hasaan/Gidelim yavrum haydi/ Karanlıklar basmadan/ Gerdi kanadını göğe /Karşı ağaçta son kuş/ Belli ki çiçeksiz parkta/ Akşam olmuş akşam olmuş/ Su olsa havuzunda/ Bakıra çalardı rengi/ Diye geçirdi içinden/ İhtiyar, az önceki/Şimdi de Yahya Kemal'in "sonbahar" adlı şiirinden bir bölümü okuyalım: Fâni ömür biter, bir uzun sonbahar olur/ Yaprak, çiçek ve kuş dağılır, târumar olur/Mevsim boyunca kendini hissettirir vedâ/ Artık bu dağdağayla uğuldar deniz ve dağ. Çamlıbel'in 'sonbahar güneşi' dörtlüğüne değinmeden olmaz: Yapraklar birbirinden ayrılan bir yığın eş/ Sular son çırpınışı, son kırılan kanadın/ Ufkun bir kenarına alnını koyan güneş/ Boş geçen bir yaz için yas tutan bir dul kadın.

'Yaz'ın tadına doyum olmaz ama, aşırı sıcaklar bıktırır çokluk. Kimi yörelerde susuzluk boy gösterirken, kimi yörelerde tatil siteleri dolar taşar. Ve elbet bu çelişki şiirimize de girer. Behçet Necatigil'in 'Kaynar kazan Temmuz' şiirini okuyalım: Hava seni almak için kış duman odalarda/ Orman gür yeşillik yaz/ Deniz seni görmek için tepilen yokuşlar/ Patlayan borulardan fışkırır gibi su/ Akar araba araba/ Tatil konaklarına koca kent/ Şiirin ilk bölümü sürüp gitmiş bir özlem/ Şimdi kalk git dolu otobüsler/ Dayalı döşeli bir tatil sitesine/ Hava mı aldığın, girdiğin deniz mi/ Geri geri ayaklar/ Ah, her şey çocukluktan gelmeli/ Tat! hangi tat? Ancak kendin gibilerle/ (İstif yapıların değişmez bekçileri)/ Sen gene bildik sokaklarda gece/ Betondan tüten duman ve kirli çevre/ Dön dolaş bir fırın ağzı kent/ Serinle serinlikse. Yaz mevsimi Yahya Kemal'de tatlı anılarla dolu rüya alemi oluyor. 'Geçmiş yaz, şiirinde: Rü'yâ gibi bir yazdı arattın hevesinle/ Her ânını, bir rengini, her şi'rini hazdan/ Hâlâ doludur bahçeler en tatlı sesinle/ Bir gün bir uzak hatıra özlersen o yazdan/... diyor. Çamlıbel'in 'yaz güneşi, dörtlüğü ise şöyle: Sevilenler, sevenler uzanır gölgeliğe/ Gölgeden tüller çeker her çifte bir çam gibi/ Güneş karlı sularda, ateşi dinsin diye/ Yarı çıplak yıkanan bir sarışın kız gibi.

Gelelim bahara: Dağlar, kırlar, bahçeler gelin gibi süslenir baharda. Doğa en güzel renklerine bürünür. Kuşlar, cıvıl cıvıl ağaçlarda öterken, arılar, kelebekler yanıbaşımızda uçuşur. Kışlık giysiler çıkarılır, gömleklerin yakası açılır, çay bahçeleri, parklar, piknik alanları ağır bir kışın ve yaşamın yorgunluğunu üzerinden sıyırıp atmak isteyen insanlarla dolup taşar. Düşünceler, utkular güzele dönüktür hep. Bulantılar saydamlaşır, daha bir yaşama tutkusu sarar içimizi bu mevsimde. Baharsız şiir olur mu? Elbet şiirimize de girmiştir bahar. Tevfik Fikret'in 'Nisan' şiiri güzel bir örnek: Çiçekli bir dala konmuş kanatlı bir hülya.../ Kalem, baharı bu sade nakışlı tasvirle/ Çizip özetlemek ister ve ansızın görünen/ Filizlerin o çekingen, utançlı haliyle/ Durup kalır başıboş cür'etinden ar duyarak/ Hakikaten o nasıl bir uyanma coşkusudur/ Ki dallarıyle, ki gökyüzleriyle, kuşlarla/ Şu köhne toprağa koklandırır, kışın daha dün/ Elinde hırpalanırken, bakarsınız ki bu gün/ Çiçek çiçek doluşup yaylamış tabiat hep/ Sular akar, kuzular oynaşır, safasından/ Yaşantı dans ediyor zannedersiniz, seherler/ Parıltısında yağan yağmurun, gülümserler/ Bu gülmelerle uyanmışça ilkbahar ruhu/ Dudağın bir sarı nilüferin doğar nisan. Çamlıbel ise bahara yalvarır. 'Geç kalan bahar' şiirinin ilk dörtlüğü: Bütün kış ufuklara/ Açarak penceremi/ Yalvardım bahara/ Yine geç kalma emi? Şair, 'bahar türküsü' şiirinde: Ağarmış saçlarını üzerimden çekti kış/ Artık üstümde kuşlar çırpınacak, duracak/ Nerdeyse açılacak duvardaki her nakış/ Nerdeyse bir gül ıtrı odamı dolduracak... diyor. 'İlkbahar güneşi' şiirinde ise şöyle sesleniyor "Dile gelmiş ağaçlar ir cenup rüzgârıle/ Çiçekler kanat açmış göklere doğru yer yer/ Güneş yeşil yollarda dalgın adımlar ile/ İlk sevgiye yol alan bir genç hayale benzer...

Mevsimleri şairlerimizin dizeleriyle dile getirdik. Gördük ki tümü de bahara tutkun. Yalnız şairler mi insanların çoğu bahara sevdalı. Oysa oylesine uzaktayız ki baharın kelebeklerinden, kuşlarından ve duvak giymiş ağaçlarından. Kendi elimizle yok etmişiz onu. Kentleşmek uğruna canına kıymışız. Ağaçları kestik, koca koca binaları diktik. Kuşlar uğramaz oldu semtimize, gökkuşağının yedi rengini unuttuk. Çocuklarımız, yaşlılarımızın anılarında öğreniyorlar kırları, yeşillikleri. Arıların vızıldaması duyulmuyor artık. Çarpık kentleşme olgusu ve insanın doymak nedir bilmeyen bencilliği baharı unutturdu bize.

Eloğlu neler yapıyor oysa. Bir yandan baharı öldürürken diğer yandan da ona can verecek ilaçları şırınga ediyor. Finlandiyalılar kent içlerinde olduğu gibi bırakılmış kayaları kaldırıp atmıyorlar, içlerini oyup ağaç dikiyorlar. Hafta sonunu kırlarda, piknik alanlarında geçirmeyen İngiliz bulmak kolay değildir. Başkentleri Londra'nın süslü parklarıyla övünç duymamaları olanaksız. Londra'nın yalnız içi değil etrafı da ağaçlarla çevrili. Kent, koskoca bir parkın içinde kurulmuş duygusunu uyandırıyor.

Mevsimler, günümüz şiirinde simge olarak da kullanılıyor kuşkusuz. Kış, donukluğu, karamsarlığı; sonbahar, hüznü; ilkbahar, özgünlüğü, canlılığı, sevgiyi, yaz, ise sevdayı anlatıyor. ●

BASIN SANAT ETKİLEŞİMİ

Ömer GÜNER

Dikkatli bir okuyucu, bir romanı bir öyküyü, bir şiir kitabını eğer yazarlarını tanımıyorsa, yazarlarıyle bir birlikteliği olmamışsa, o yapıtların üzerine yazılan ciddi bir eleştiri okumadan onları satın almakta kararsız bir tavır geliştirir.

Yazınsal türde üretilen yapıtlara ilgi duyanlarla; çeşitli sergileri izleyen okurların, en yakın oldukları sayfalar, sanatsal etkinlikleri sunan sayfalardır. Bu nedenle basının sanat olayları konusunda okurlarını doğruya ve güzele yönlendirmede önemli bir görevi ve işlevi olsa gerek.

Gençliğimde beğenerek okuduğum yazarlar arasında, başta Nurullah Ataç gelirdi. Rahmetli; hırçın, kavgacı bir görünüm altındaki yazılarıyla gelecek için umut olabilecek gençlerin elinden tutar; onlara öncü olmaya çalışırdı. Bugünün bir çok ünlü sanatçısını tanıtan eleştirmenin, Nurullah Ataç olduğunu söyleyebilirim.

Eskilerde, sinemalarda oynayan bir çok filme, açılan sergilere, gazetelerde yer alan eleştirileri okuduktan sonra edindiğim izlenimlere göre gitmişimdir. Bu gün de TV'de bir filmi ya da bir proğramı izlemeden önce mutlaka onlar üzerine yapılan değerlendirmelerin yer aldığı gazeteleri okuyarak izlemeye çalışırım.

Bu nedenle, günlük çalışmaların yoğunluğu içinde olan kişilere yön vermede onların kısıtlı zamanlarını en iyi değerlendirmede, eleştirmenlerin görevi büyüktür.

Gazetelerin bir çoğu sanata az-çok yer verme sorumluluğunu üstlenmekteler. Kimileri tam sayfa sanat sayfaları yayınlayarak, kimileri özel ekler vererek sanatın sıcaklığını okurlarına iletme çabasını, gelişen yayın hayatına bir katkı olarak üstlenmekteler. Gazetenin günlük okuyucusuna az da olsa günlük, haftalık bir sanat birikimi sunma okur adına bir kazanımdır. Yerel basının bu alandaki sorumluluğu daha da fazladır. Kendi sanatçılarına ve onların ürünlerine daha ayrıntılı ve sevgiyle yaklaşan bir ilgiyi kurmaları, ortamın güzelleşmesi ve sanatçının etkinliğinin gelişmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu nedenle sanatçının tanınması ve tanıtılmasında basının etkisi büyüktür. Eleştirmenlerin yazdıkları yazıların kitap satışlarını olumlu yönde etkilediği, bilinen bir gerçektir. Gazetelerin basın adına yüklendikleri bu görevin bir bölümünü sanata yönelterek sunmaları, sanatın alıcısını çoğaltmak kadar, o alandaki insanlara da güzellikler sunmak anlamını taşımaktadır. ●

DERGİLER ARASINDA

abece

aylık eğitim kültür ve sanat dergisi

Sahipliğini Ali Bozkurt'un, Genel Yayın Yönetmenliğini Nazım Bayata'nın yaptığı, Vahit Aras'ın Sorumlu Yazı İşleri Yönetmenliğini üstlendiği, aylık eğitim, kültür ve sanat dergisi ABECE, eğitim ve sanat yaşantımıza, 1986'nın Nisan ayında katılan ışıl ışıl bir dergi.

Temelinde öğretmenle birlikte olmayı amaçlayarak yayın yaşamına başlayan ABECE, ilk sayısını "yaşamını halkımızın eğitimine ve aydınlık günlere ulaşması uğruna adamış, bir bölümü artık aramızda olmayan, bir bölümü bu uğurda şehit düşmüş, bir bölümü de bir güçlük içinde ve en ters koşullarda özveriyle çalışan tüm öğretmenlere" sunuyor.

ABECE, yayın ilkelerine dinamizm kazandırmak amacıyla, ülkemizin en saygın adlarından bir bölümünü derginin Danışma Kurulu olarak seçmiş. Bu adlardan Talip Apaydın, Fakir Baykurt, Cemil Çakır, Şevket Gedikoğlu, Rauf İnan... bütün ömürlerini öğretmenlik mesleğinin insan yetiştirmeye yönelik çabaları uğruna vermiş kişiler. Her biri kendi alanlarında yazdıkları eserlerle, ülkemizi bir çiçek bahçesine çevirmiş saygın adlar.

Derginin ilk sayısında Ali Bozkurt, "öğretmenlerin sorunlarına kuşbakışı" olarak yönelttiği yazısında, öğretmenin 1908'den günümüze değin içinde bulunduğu konumu özetliyor. Bu sayının ağırlık noktası, bu yılın 17 Nisan'ında 46. yılını dolduran Köy Enstitüleri hareketi üzerine yönelik. Bu amaçla yıllarını bu kuruluşlarda eğitimci olarak geçiren, Şevket Gedikoğlu'yla Köy Enstitülerinin işleyiş düzeni üzerine, İ.Hakkı Barkan'ın yaptığı söyleşinin yanısıra, Niyazi Altunya'nın "Köy Enstitüsü Sistemine Toplu Bir Bakış" yazısı, bu konuda yazılan yazıların en önemlilerinden birini oluşturuyor. Şair Başaran'ın özgün şiiri "Nisan Haritası" ülkemiz coğrafyasında yer alan Enstitüleri, şiirin hüneri çerçevesinde yansıtıyor.

Hamdi Konur'un "politika ve öğretmen", Ali İhsan Beyhan'ın "çileli meslek öğretmenlik", Kemal Açıkgöz'ün "Türkiye'de eğitim özelleşirken", Nevzat Helvacı'nın "Memur güvencesi ve 1402'likler sorunu", Bedia Akarsu'nun "Teknoloji çağında bilim ve felsefe" başlığı altında ele aldıkları konular, uzun bir zamandır gündemden çıkmayan, ancak ele alınmayan konulardı.

ABECE'nin bu sayısı üç ozanın ürünlerine kucak açmış: Celal Vardar, Bertolt Brecht ve "dünyanın bütün çiçekleri"nin şairi Ceyhun Atuf Kansu. Talip Apaydın'ın "Kan tükürmek" adlı öyküsünün yer aldığı dergide, eğitimci-şair Mehmet Aydın da "Yeni imlâ Kılavuzunun Düşündürdükleri" üzerine eleştirel görüşlerini açıklıyor.

15 Mart 1986'da yitirdiğimiz, "öğretmenler öğretmeni" Fuat Gündüzalp'ı, gerek kendi kaleminden gerekse de Nihat Aksoy'un değerlendirmesinde okurken; eğitim tarihimiz içinde, toplumuna hizmeti kutsal bir görev olarak yüreğinde duyan nice saygın kişilerin, birer adsız kahraman olduklarını bir kez daha yaşıyoruz.

İlksan kongreleri üzerine Hasan Ürel, 1943 yılından günümüze değin "sandık"ın geçirdiği aşamaları dile getirirken, Dünya Öğretmenler Sendikaları Federasyonu'nun 13. konferansında aldığı karar da Leyla Onat'ın Türkçesiyle okurlara sunuluyor.

Dünya Öğretmenlerinden Haberler'in verildiği bu sayıda, öğretmen toplumunun geçmişine yönelik yazılarını okuduğumuz Sezai Kaynak'ın, aynı konudaki araştırması "Geldik Bugüne" başlığını taşıyor. Ünlü öykücümüz, ressam İsmail Gümüş, okullarımızdaki sanat eğitimine özgü görüşler ekseninde düşüncelerini "Dikkat" çekerek dile getiriyor.

Karikatürler, desenler ve fotoğrafların yer aldığı ABECE'nin ilk sayısının kapak fotoğrafı Gülnaz Çolak imzasını taşıyor. Düzenleme de Ümit Sarıaslan'ın ellerinde şekillenmiş.

Kültür ve sanatımıza yönelik pek çok derginin sürekli olarak çıktığı günümüzde, "eğitim" konusunda çok önemli bir işleve sahip olarak yayın yaşamına başlayan ABECE'yi, KIYI adına selamlıyor, yürüdüğü yolda başarılar diliyoruz. ●

KIYI

OKUYUNUZ, ABONE OLUNUZ...

abece

aylık eğitim kültür ve sanat dergisi

TÜM ÖĞRETMENLERİN SESİ
Ataç Sokak 27/5 Yenişehir - ANKARA

Yıllık Abone: 4000. TL.-
Posta Çeki Hesap No: 212911
Tel: 33 69 85.

ÖZEL İLGİ Dersanesi

YÜKSEK ÖĞRETİME HAZIRLAMA MERKEZİ

NEDEN İLGİ DERSANESİ

1) Öğretim kadrosu güçlüdür deneyimlidir.
2) Türkiye'de ilk defa Video ile Ün. Hz. Kursunu başlatmıştır. İLGİ DERSANESİ'ne devam eden her öğrenci konuları hem sınıfta hem de videoda dinleme imkanına sahiptir.
Öğrencilerin çalışacağı kütüphanesi ve bol miktarda kaynak kitabı vardır.
4) Çok sayıda test sınavı yapılmakta ve sorular sınıfta bir bir çözülmektedir.
5) ÖSS-ÖYS sınavlarında öğrencilerine aldırdığı dereceler ile başarısını kanıtlamıştır.

Kısaca ÖSS-ÖYS sınavlarında ve okulda başarı için tek seçenek.

ÖZEL İLGİ DERSANESİ

1986-1987 öğretim yılı için kayıtlar devam etmektedir.

Kursların başlama tarihleri:

Son sınıflar Ö.S.S. - Ö.Y.S kursları: **25 Ağustos 1986**

Lise I. ve II. sınıflar Ö.S.S. - Ö.Y.S. Kursları: **15 Eylül 1986**

Mezunlar Ö.S.S. - Ö.Y.S. Kursları: 29 Eylül 1986

TLF: 12233 - 13363 TRABZON

AYIN KÜLTÜR VE SANAT OLAYLARI/HABERLER

SERGİ

2-14 HAZİRAN 1986 — **Mimarlar Odası Trabzon Temsilciliği Dünya Çevre Günü nedeniyle Trabzon orta dereceli okullar arasında düzenlediği "Tarih ve Kültür Değerlerimiz" açık anlatım yarışması sergisi.**
K.Ü Mimarlık Bölümü öğrencilerinin "Çocuk ve Oyun Çevresi" konulu maket ve çizim sergisi. Trabzon Devlet Güzel Sanatlar Galerisi

16-30 HAZİRAN 1986 — **1986 Uluslararası Barış Yılı konulu karma karikatür sergisi**
Trabzon Devlet Güzel Sanatlar Galerisi

23-27 HAZİRAN 1986 — **Brltısch Counsil-K.Ü İşbirliğiyle "City Reflection"**
Fotoğraf Sergisi K.Ü Atatürk Kültür Sanat Merkezi

KONFERANS

4 HAZİRAN 1986 — **Eğitimci Coşkun Ertepınar'ın "Sanatın yüceltici ve birleştirici rolü üzerine" konferans K.Ü Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Anfisi**

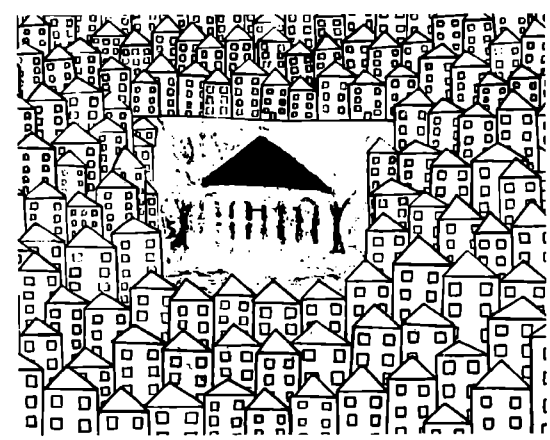

Grafik: Ertan Cemal BEKTAŞ

Mimarlar Odası Trabzon Temsilciliği' nin orta dereceli okullar arasında düzenlediği "Tarih ve Kültür değerlerimiz" konulu açık anlatım yarışması sonuçlandı ve yarışmada derece alan yapıtlar 2-14 Haziran günleri arasında Trabzon Devlet Güzel Sanatlar Galerisi'nde sergilendi. Değerlendirme sonucunda:
Murat Ocak, Ertan Cemal Bektaş grafik dalında; Avni Bilgi karikatür dalında; Ayşe Aygün, Sevim Öztürk, Vedat Ateş, Recep Aydın Resim dalında başarılı bulunarak ödül kazandılar. Sevilay Küçüksolak'ın yapıtı da Jüri özel ödülüne değer bulundu.